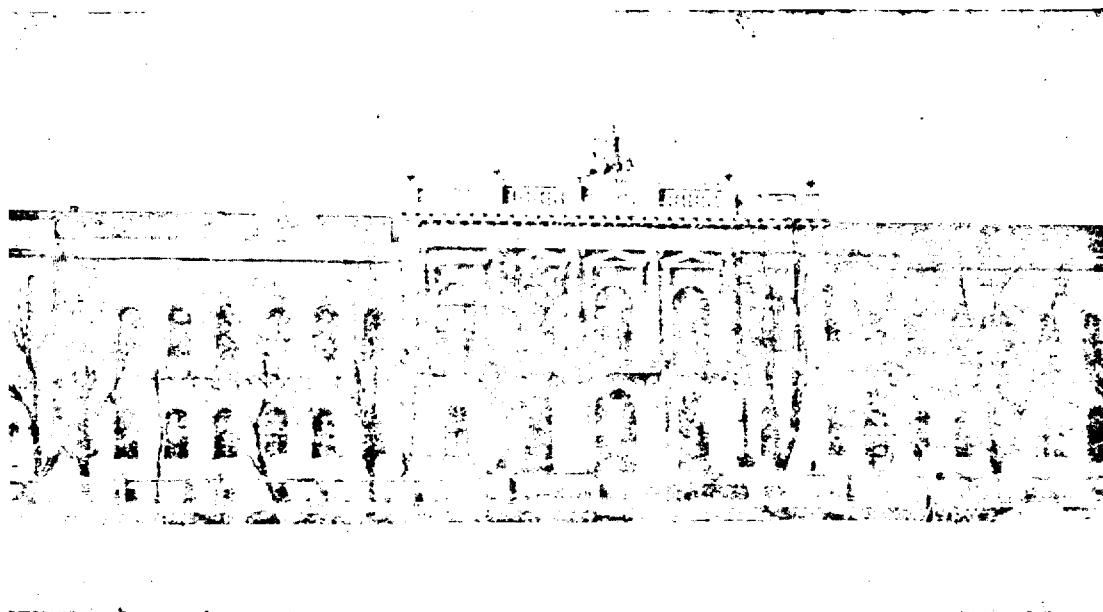

05
L12

227313D

LABOREMUS

REVISTĂ A ELEVILOR

LICEUL „IOAN SLAVICI”
ARAD

Nr. 4 – martie 1969

COLECTIVUL DE REDACȚIE :

Redactor șef : prof. Ion Antone

Secretar de redacție : prof. Martin Naht

Redactori pentru partea literară : prof. Ileana
Bucurescu, Pascu Ursu, elevii Florin Did-
lescu, E. Enescu, Sonia Maderer;

Redactori pentru partea științifică : prof. Iustin
Cornea, prof. Gligor Groza, elevii Voicu
Boșcaiu, Ionel Pătru, Al. Anghel.

Redactori pentru partea grafică : prof. Iulian
Toader, elevii Cornelia Săcui, Michael Io-
vin, Iașchevici Cornel.

Proletariatul român și criza economică din anii 1929–1933

Criza economică începută în 1929 în toate țările capitaliste, afectează puternic și economia țării noastre.

Nivelul scăzut al economiei capitaliste din România imprimă un caracter mai adânc crizei cu deosebire în agricultură, industria extractivă și metalurgică.

Guvernul burghezo-moșieresc aruncă greutatea crizei pe spatele poporului, prin reducerea succesivă a salariilor muncitorilor și funcționarilor, prin menținerea ridicată a prețurilor la produsele societăților monopoliste și prin concesionarea înrobitoare față de capitalul străin a bogățiilor țării.

Toate aceste măsuri duc la înrăutățirea stării materiale a maselor de muncitori și țărani. Adevărata față a crizei este desăvăluită de Partidul Comunist Român, care pune la cale acțiuni greviste în numeroase părți ale țării noastre.

Bătălia proletariatului român, condus de partidul său revoluționar, atinge punctul culminant în primele luni ale anului 1933, când măsurile restrictive ale guvernului agravează situația salariaților prin aplicarea celei de-a treia curbe de sacrificiu.

O deosebită activitate revoluționară în această perioadă desfășoară muncitorii cefești și petroliști. Comitetul central de acțiune al muncitorilor cefești, al cărui secretar era Gheorghe Gheorghiu-Dej, mobilizează pe muncitorii acestui sector în toată țara. La Cluj, la Iași și mai ales la atelierele centrale „Grivița Roșie” ale căilor ferate de la București, agitația este permanentă, cu deosebire spre sfârșitul lunii ianuarie și începutul lui februarie 1933.

Grevele muncitorilor de la atelierele „Grivița” culminează cu evenimentele din 15–16 februarie 1933. Singeroasa reprimare din incinta atelierelor petrecută în zorii zilei de 16 februarie s-a soldat cu numeroase victime din rândul muncitorilor: Dumitru Pop, Vasile Roaită, Ion Dumitrescu, Dumitru Curtea etc.

Arestările masive între muncitori și procesele de la București și Craiova împotriva conducătorilor mișcării muncitorești, au trezit o legitimă indignare în sinul poporului nostru și al muncitorilor din alte țări.

Presa muncitorească din lumea întreagă se solidarizează cu acțiunea proletariatului Român, protestînd împotriva măsurilor samavolnice luate de guvernul român.

Evenimentele din 16 februarie și nedreapta condamnare a conducătorilor mișcării muncitorești a întărit spiritul de luptă al proletariatului român. „Departate de a intimidă și întoarce pe muncitori de la drumul lor, spune în cuvîntul său Gheorghe Gheorghiu Dej, principalul acuzat al procesului, acesta va însemna un îndemn la acțiune, un nou îndemn la luptă”.

16 februarie 1933 a întărit conștiința de clasă și spiritul de luptă al proletariatului român, pregătind zorii erei noi a puterii populare în țara noastră.

CURELARIU MUGUREL

cl. XI-a A

Marele arhitect

ION MINCU

„Labor omnia
vincit Improbis” *)

Născut la Focșani în 1852, în sinul unei familii relativ înstărite, MINCU își amintea de anii copilăriei ca de o joacă nesfârșită prin zăvoaiele Milcovului.

Primul an de școală începuse cu o dată istorică —Unirea principatelor române.

Anii treceau; tânărul MINCU urma acum cursurile liceului. Fără greutate și fără să o dovedească cu tot dinadinsul, el era în fruntea clasei.

Plăcându-i ideile limpezi și precise, MINCU învață ușor matematica și fizica. Firea lui ro-

cu o lume nouă, arta populară, meșteșug străvechi, păstrat din generație în generație.

Alături de înclinări artistice, tânărul MINCU dovedea și ingeniozitate practică, închipuind și dregînd aparate, mecanisme și unelte.

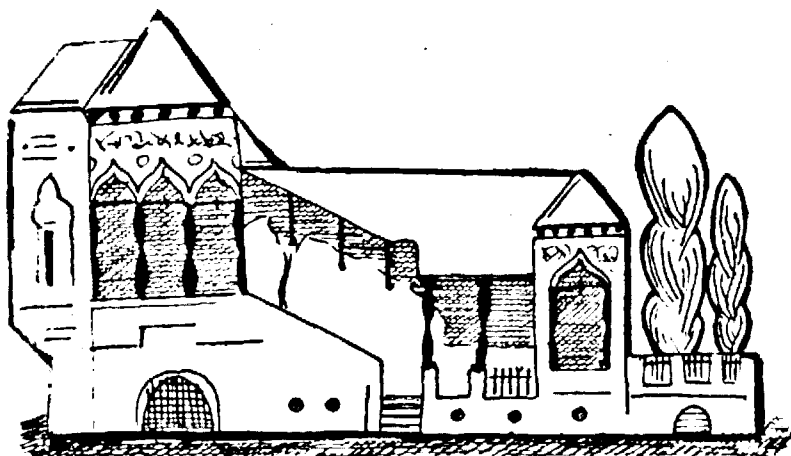
În 1870, termină liceul ca „șef de promoție” și, nefiind sigur de talentul său literar, se supune voinții tatălui său, de a frecventa cursurile Școlii de poduri. Abia mai târziu, după căutări la început neizbutite, el își va afla menirea ca arhitect.

În această perioadă se conturează la MINCU, în acești ani ai tinereții, dorința de a contribui cu ceva la cauza culturii naționale. Această dorință fierbinte de a crea ceva care să înalțe cultura românească nu-l va părăsi niciodată.

Abia în toamna lui 1875 visul lui capătă un nume, se chema arhitectură.

Mincu vedea în arhitectură o modalitate de exprimare a sufletului și convingerilor sale patriotice, legate de tradițiile artei românești.

În 1877, MINCU pleacă la Paris, unde

Bufetul de la șosea

mantică îl îndeamnă însă și spre istorie, artă, literatură. Adolescența lui MINCU purta astfel semnul unor puternice înclinații artistice, stimulate și de atmosfera casei părintești.

MINCU își completează educația artistică, studiind desenul. Astfel învață să contemple și să redea formele naturii și ale monumentelor făcute de mîna omului. Era sensibil la armoniile de culoare și sesizează cu ușurință volumele agreabile proporționate, pe care le fixa cu o linie delicată și precisă.

Tot în această perioadă face cunoștință

frecventează cursurile Școlii naționale de belle-arte.

Căpătînd printr-o muncă îndrîjită o perspectivă din ce în ce mai largă, formîndu-și o gîndire științifică independentă, MINCU înțelege că cel care vrea să atingă măiestria, trebuie să urmeze școala măiestriei.

Începuse studiul arhitecturii ca inginer și îl termină ca artist constructor. El știe cum se concepe un edificiu, cum se realizează concepția în proiecte, cum se materializează proiectul în clădiri reale.

*) Munca îndrîjită învinge orice — Virgiliu.

În 1883, MINCU își încheie perioada pariziană cu un succes răsunător, numele său fiind înscris în cartea de aur a Școlii naționale de bele-arte.

În București îl găsim lucrând la un proiect pentru restaurarea bisericii Silvestru, un proiect pentru casa doctorului Vitzu în stilul Renasterii franceze, un proiect pentru restaurarea palatului Monteor, care împreună cu succesul casei Lahovary, aveau să hotărască soarta lui MINCU.

Pe la finele anului 1886 ultimele schele sint date jos, ieșind la ivelă o compoziție în care simetria formelor și culorilor pun în evidență principala trăsătură artistică și morală a arhitectului: simțul proporțiilor și al măsurii.

Față de tradițiile, față de arhitectura veche, MINCU se situează pe o poziție apropiată a marxismului, considerând că noul trebuie să se dezvolte pe baza realizărilor pozitive, progresiste ale vechiului. MINCU se arată a fi un realist, care își dă seama că arhitectura e un fapt material.

„Studiați rămășițele — spusese Al. Odobescu în „Artele frumoase în România” — ori cit ar fi de mărunte, ale producției artistice din trecut și faceți dintr-insele sorgintea unei arte mărețe și avute... nu pierdeți nici o ocaziune d-a vă folosi de elementele artistice ce vă prezintă monumentele românești rămase din vechime”.

Aceste cuvinte devin și expresia gândirii lui MINCU și sint la baza întregului său crez artistic.

Spre sfârșitul veacului, personalitatea lui Mincu apare tot mai limpede. El este autorul unor valoroase creații de arhitectură, duce o însemnată activitate de profesor și luptă în primele rinduri pentru înfăptuirea unei școli de arhitectură românească.

Critic de artă, el relevă principalele lip-suri de care suferă cultura burgheză la sfârșitul secolului al XIX-lea.

În 1897, la cererea insistentă a unui grup de intelectuali, în fruntea cărora se afla MINCU, ia ființă pe lângă Școala de arte frumoase,

Secția de arhitectură. Aceasta constituie un pas înainte spre desăvîrșirea unei arhitecturi naționale specifice țării noastre.

După 1900, pe lângă câteva construcții de mare răsunet, MINCU își dedică școlii activitatea.

Timp de peste 20 de ani a apărut principiile arhitecturii realiste și naționale, militînd pentru un învățămînt ale cărui tradiții sint și astăzi, după mai bine de 60 de ani, în cea mai mare parte sănătoase și realiste.

În 1904, MINCU expune în rotunda Ate-neului proiectul „Palatului Comunal”, care-l consacră ca arhitectul cel mai talentat al timpului, ca inițiatorul noului stil românesc.

Ultimii ani ai vieții nu-i mai aduc prilejul de a construi. MINCU luptă cu energie împotriva unei boli despre care biograful și prietenul său N. Petrașcu, ca și ceilalți autori care au scris cîte ceva despre viața arhitectului, spun că era necruțător.

În septembrie 1912 se organizează un banchet omagial, sărbătorind împlinirea celui de-al 60-lea an de viață al lui MINCU. În fața acestei neașteptate manifestări de solidaritate, el rostește cu glas întretăiat de emoție, această scurtă cuvîntare devenită celebră, în care-și mărturisește bucuria de a vedea că ideile sale au început să dea roade, după ce atîta vreme se crezuse singur.

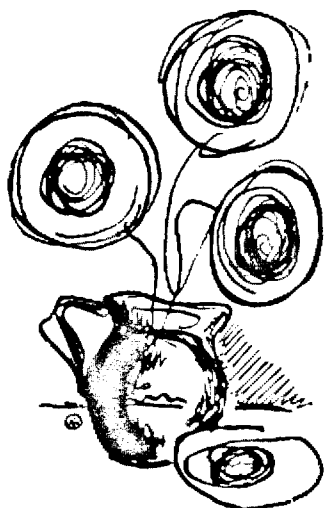
„... Puținul, foarte puținul ce-l știu l-am învățat prin lume, departe... Cînd m-am întors în țară, singur cum mă simțeam, am răscolit și am cercetat o bisericuță... o casă veche... fleacuri de astea și am crezut că se poate face ceva cu ele, nu bani... Ele erau în ochii mei ca niște rădăcini puternice ale unui arbore rupt de furtună și am încercat să-mi pun altoiul meu pe ele”...

În dezvoltarea arhitecturii românești figura lui MINCU apare ca un simbol al dragostei neștrămutate pentru marele patrimoniu artistic al trecutului și al încrederii în necesitatea continuării creatoare a acestei tradiții în condițiile contemporane.

IAȘCHIEVICI ALEXANDRU
cl. a XI-a B,

REPREZENTANT AL PICTURII MODERNE ROMÂNEȘTI

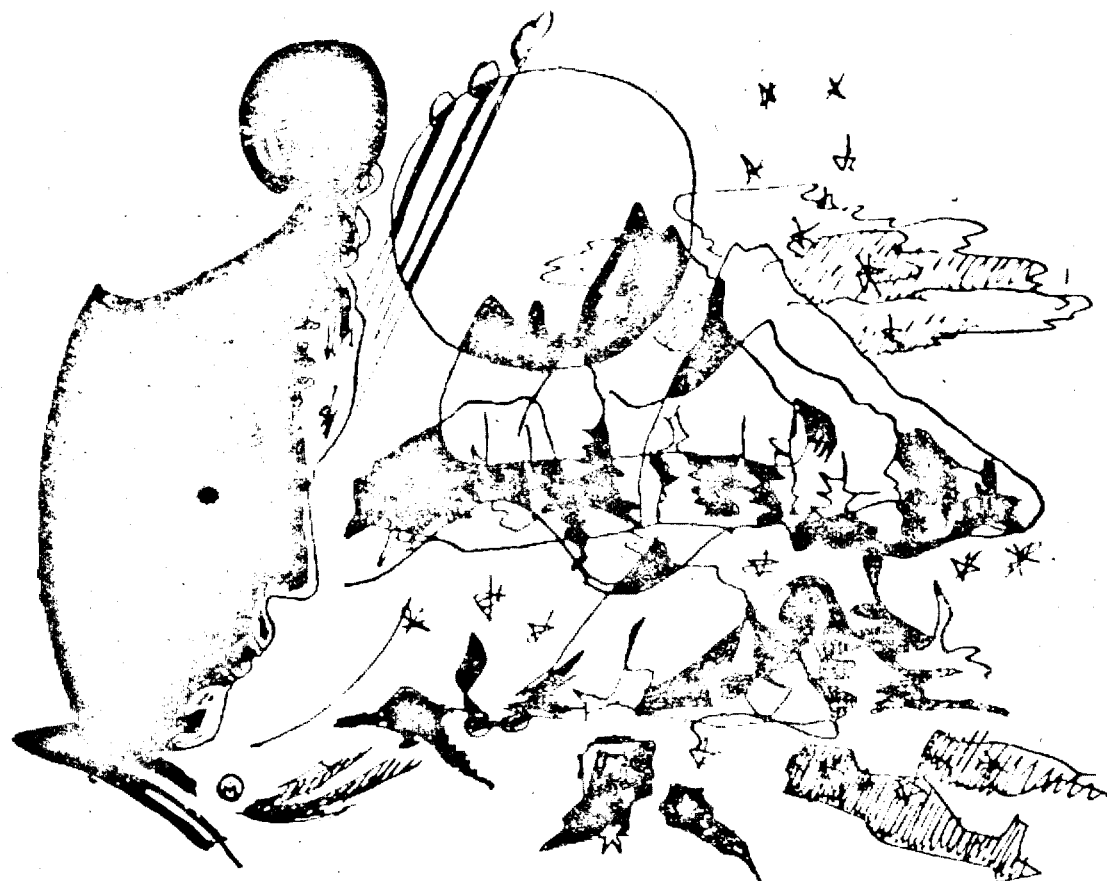

De acum înainte Luchian este prezent la toate expozitiile organizate de societatea de de artă „Cercul literar” si la „Expozitia artis-

Moare la 28 iunie 1916, lăsînd în urma lui o bogată creație, expresie a dragostei artistului pentru om, natură și pentru universul atît de qingăș al florilor.

CONSTANȚA BORONEANȚ,
clasa a XII-a B

INCERCĂRI CRITICE

CREZ ARTISTIC ÎN VOLUMUL „CU FARURI APRINSE” DE MIHAI BENIUC

Între „cotul Dunării mărețe” și „culmea mîndrilor Carpați”, oamenii au fost deprinși întotdeauna să-și cînte bucuria și amarul, a-vîntul și înfrîngerile.

De pe plaiurile ardelen, unde își creaseră drumuri în slova românească G. Coșbuc și Octavian Goga, exprimînd în versurile lor idealurile oamenilor de pe aceste plaiuri, vine și poetul de la poalele Zărandului, Mihai Beniuc.

Mihai Beniuc se ridică din „vatra transilvăneană” ca un „soldat al dragostei de viață”, să cînte acest „pămînt al dragei noastre Dacii”.

În volumul „Cu faruri aprinse”, poetul se oprește asupra unor aspecte privind o ARS POETICA: condiția creației, menirea poetului, noblețea muncii artistice.

Astfel în versurile „Drumurile” privește

truda căutării adevăratei arte. În fața poetului se deschid „drumuri” dintre care unul „a isprăvit în apă”, un altul s-a izbit de stîncă, al treilea s-a împrăștiat în gol”. Nici „magiile mai vechi” nu-l ajută pe poet, care își găsește unicul drum: „către inimi”. Iar acest cuvînt „drum” își multiplică sensurile: cel concret („drumul a isprăvit în apă”), implicarea unei personificări („s-a izbit de stîncă”), iar unul abstract: drumul creației artistice.

Lipsit de „drumuri”, poetul nu capătă o călăuză în antica muză, — simbol al sondărilor în subconștient, — dar intervine vîntul:

„Încearcă, mi-a spus vîntul, fără drum”. Iar dacă vîntul e un simbol al veșnicei mișcări, și implicit al căutării, creația e inovație.

Creația și dragostea constituie o unitate, în

„Sălbatic”. Ca o veste, poezia începe cu cadrul unei „crîșme pierdute/ Alături de-un drum părăsit”. Bîntuie o ploaie cumplită, totul amintind de poezia simbolistă a lui Bacovia. În această atmosferă sumbră, timpul acționează puternic asupra celor care poposesc: „Crîșmarul să fie chiar Moartea/ Și slujnică soața ei Soartea”. În această crîșmă, poetul se află „la masă cu draga”, care „cu lacrimi arzînd ca scînteia” va trezi pe poet: „Să strîng mîrgărintele toate/ Din ochii ei, flori de ocean”. În idealul său de fericire, „De-ar fi universul să piară/ Pe urma vreunui prăpăd” poetul visează să refacă lumea prin dragoste. Cadrul sumbru dispăre asemenea unei scene dintr-o peliculă de film, pentru ca să se instaureze „spații albastre”, „pentru lacrimi aștre”. Iar ultimele versuri rezumă mesajul poeziei:

Și iarăși va-ncepe iubirea
Sălbatec să bîntuie firea.

Imaginea locurilor natale revine cu lumini și culori multiple în poezia lui M. Beniuc. Ideea scurgerii timpului îl întoarce pe poet din nou „în vatra transilvană”, spre locurile de unde pornise, ca și în poezia „A crede în poveste”.

Poezia începe în peisajul ardelenesc de care poetul e legat puternic:

Îmi place să mai rătăcesc prin vîi,
Îmi place ca-n alte dăți pădurea.

după care, în atmosfera sugerată de primele două versuri apar „ardelenii mei zurlii/ Ce vor scrie versuri cu săcurea”. Imaginea înfățișează aparent lipsa unei deprinderi în ale unirii rimei cu ritmul și cu expresia figurată, dar sensul e tocmai contrariul, lunga tradiție de poezie existentă pe aceste meleaguri.

Sînt înfățișați oamenii acestui pămînt, (căci poetul folosește eul tocmai pentru a înfățișa și a sugera legătura cu oamenii locurilor natale), ale căror suferinți sînt trecătoare, („Rații duble MAI luînd de chin”), în timp ce năzuința spre fericire e eternă, („Visez MEREU o porție de soare”).

Nu întotdeauna pusă pe hîrtie, poezia trăiește în sufletul cîntărețului ardelean, generată de starea sufletească determinată de trecerea vremii:

Spun tot mai rar, și tot mai mult mă doare.

Natura inserării, la care participă elemente tradiționale ale satului, (apăruseră de atîtea ori în versurile lui M. Beniuc, participă și acum la starea sufletească), creează tabloul unei meditații izvorite din întuirea timpului care se scurge:

O, maci, în seară violeți, pe cîmp!
Tăcerea lumii e conspirativă.
Iar cumpăna fîntîni stă tot strîmb.
Și-amurgul cenușiu îmi stă împotrivă.
Dar vremelnicia e ea însăși vremelnică.

iar ceea ce constituie permanența creației sale sînt năzuințele spre bine, spre un ideal superior („a crede în poveste”), aduse din tradiția acelor „ardeleni zurlii/ Ce vor să scrie versuri”.

Imaginea cea mai surprinzătoare a poeziei o constituie interferențele a numeroase planuri, care generează numeroase sentimente. Note de elegie însoțesc primele două strofe, în timp ce în strofa a treia (în deosebi prin ultimul vers) poetul se apropie de simbolism, prin sugerarea unei stări depresive.

Strofa a IV-a și strofa a V-a aduc o schimbare a planului descriptiv și afectiv. Apare în final încrederea în trînicia operei poetice, în filonul acela de înțelepciune adus de pe meleagurile transilvane.

Constituită din cinci strofe, cinci catrene, prin rima ei încrucișată și prin categoriile lexicale care rimează între ele, (chin-vin, soare-doare, cîmp-strîmb), versurile sugerează o stare sufletească de liniște, adică în ciuda sentimentelor diferite pe care le exprimă pe parcurs, se degajează o atitudine optimistă față de viață.

Dacă în poezia „Drumuri”, printr-o influență simbolistă, apare versul liber și rima albă, în „Sălbatic” apar patru strofe de cîte șase versuri, cu rimă încrucișată în primele patru și imperecheată în ultimele două, care astfel întăresc conținutul primelor patru versuri. În felul acesta, „Drumuri” dau expresie neliniștei și căutării, în timp ce „Sălbatic”, ca și în „A crede în poveste” versificația dă expresie unei stări sufletești de echilibru și siguranță. În corelație cu aceste stări sufletești, „Drumuri” e construită din unități sintactice ca într-un dialog dramatic, în timp ce „Sălbatic” și „A crede în poveste” sînt construite din unități sintactice bogate.

Căutările poetului trec prin lupte. El doare că arta sa să fie legătura dintre visurile trecutului și împlinirile prezentului, — așa cum își întrușează gîndul în „Fără milă”. „Din minunata viselor cohortă”, spune urmașul moșilor, „Scriu, dreg și fac ce vreau să se-nfiripe”. Nu propriul său ecou își are ecoul în versuri, ci „plugul cu brăzdare care ară/ Al anilor”, căci privirea sa e îndreptată spre „stele noi și încă nevăzute”. Astfel, el salută pe cei care vin, acolo „unde frații mei au dus-o greu/ Subt dușmănoase și viclene stele”.

Să observăm că în aceste versuri, scurgerea timpului nu mai este MOARTE și SOARTE ca în „Sălbatec”, ci „pluguri cu brăzdare care ară”. Așa dar, scurgerea timpului e un proces de creație.

Poezia lui Mihai Beniuc, prin conținutul ei militant, prin rezonanțele în spiritualitatea românească se constituie ca o continuare a drumurilor tăiate de înaintașii ardeleni ai culturii noastre.

SONIA MADERER, clasa a X-a

ÎNCERCĂRI LITERARE

Partidu-i calea

*Partidu-i calea spre victorii,
E drumul drept și glorios
E școala, fabrica, uzina,
E tot ce-avem noi luminos.*

*Partidu-i porumbel ce zboară,
Si apa coborînd din munți.
E visul meu de primăvară,
E codrul cel bătrîn și-adînc.*

*Partidul este un izvor
De îndrumări, de împliniri,
E visul meu de azi, de mîine,
E tot ce-a fost, tot ce va fi.*

GEORGETA PRECUP
Clasa a VII-a C

Pace

Te-au chemat străbunii, de mii de ani:
 Broboadă de sudoare curge
 Pe fruntea ta încrețită;
 Schilozii, surzii, orbii
 În cupa fericirii
 Ar vrea să toarne vin,
 Nu singe și venin.
 Să prinzi rădăcini
 Prin scoarța pământului:
 Să-l străpungi
 Și mireasa ta
 Să cuprindă întregul univers
 Cu toată suflarea;
 Căci noi ne-am zidit viața
 Cu mina noastră,
 În douăzeci de secole,
 Pentru tine,
 Pace!

IOANA OPRIȚA,
 Clasa a IX-a

Datoria de a zbura

Ai dreptul, omule,
 Să fii cuprins de irezistibilă,
 Nesecata sete de albastru?
 Ai dreptul, omule,
 Să dorești în venele tale
 Zbuciumul frenetic al mării de-albastru?
 Ai dreptul, omule,
 Să visezi focul nemuririi,
 Lumina veșnicului astru?
 Tu, om al viitorului,
 Tu, om dintotdeauna,
 De la dobândirea conștiinței de sine
 Ești devorat de o sete lăuntrică:
 Setea de nemărginire!
 Trăiește, visează și dorește
 Nemărginirea, Omule!
 Nu ai doar dreptul,
 Ci ești dator, Omule!

GHEORGHE TĂTARU
 Clasa a XII-a

GEAMANTANUL

Am găsit în pod un geamantan vechi. Pielea lui scorjită e plină de numele unor mari hoteluri din lume. Pe fundul lui se adunase puțin din praful drumurilor pe care le-a străbătut.

Uitindu-mă la el, mi-am adus aminte...

M-am văzut pe un aeroport al Parisului. Apoi m-am plimbat prin metropola culturală a lumii. Cunoaștem aceste locuri din cărți. Am fost la Sainte-Chapelle. Am văzut Notre-Dame, însoțit de umbra Cocoșatului. Am fost la Domnul Invalizilor și, în timp ce priveam celebrul mormint mă simțeam ațintit de privirile severe ale Imperatorului. Apoi am părăsit Parisul, purtând la butonieră un trandafir de la Versailles. Am trecut Pirineii, în Spania. Am străbătut această țară, pe urmele Cavalerului Tristei Figuri. Am trecut și prin Sevilla, însoțit de cîntecul vesel al Bărbierului.

Cu un vapor am ajuns la Veneția. Am străbătut orașul lacustru legănat de o gondolă. La Florența, trecînd pe lângă o casă, am auzit sunetele de daltă ale lui Michelangelo.

Cred că era în timp ce lucra la „David”. Roma am găsit-o tînără și bătrînă, ca întotdeauna. Pașii mă îndrumau prin timp spre Roma antică: spre Coliseu și spre columna lui Traian, unde am urcat scările în spirală. Am privit uimit fîntînile străvechi. De aci m-am dus la Pompei, străjuit de balaurul Vezuviului.

Un vapor m-a dus la Cairo, am fost aci la templele lui Amon Ra, divinitatea Soarelui. De pe înălțimea piramidelor am privit zîmbetul Sfinxului. Zîmbet care spune că toate sînt trecătoare: în pulbere a rămas nasul său retezat de vînturi.

Iată-mă iar acasă. Am îmbătrînit și nu mai pot ține tocul în mînă, nici geamantanul acesta burdușit. Distrat, începui să desenez un itinerariu: „București, New-York—Polinezia, Tokio, Shanghai, Pekin—București”. Motanul meu se urcă pe masă, privi hîrtia și zîmbi: pribegiile nu s-au terminat.

CĂLIN DAN,
clasa a VII-a

Metempsihoza privirilor

M-am obișnuit de mic să-l întîlnesc zilnic pe bătrînul de pe banca din fața casei mele. Era prezent zi de zi; de sub umbra castanului privea strada, în tovărășia amintirilor sale, poate a tinerețelor sale. Mă întrebam uneori, dacă bătrînul de pe banca aducerilor aminte a fost cîndva tînăr... Avea părul de culoare albă, aceeași culoare cu care mă obișnuisem, de cînd am început a cunoaște lumea. Bătrînul cu ochii albaștri urmărea strada, dar parcă privind o altă lume.

Era o zi de toamnă, cînd nu l-am mai întîlnit... Dispăruse o dată cu plecarea păsărilor călătore... Banca continua să stea acolo, rămasă singură. Doar frunzele castanului, mari, de un cafeniu roșiatic, se odihneau o clipă pe bancă, apoi, jucînd ușor în adierea vîntului jucăuș, se pierdeau în noianul de frunze de pe trotuar. De fiecare dată cînd treceam prin fața băncii singurate, mă așteptam să-l revăd pe bătrîn. Mă obișnuisem poate prea mult cu prezența sa.

Doream să-i reîntîlnesc privirile blinde, cu care petrecea pînă departe pașii mei, cînd treceam colțul străzii. Nu mai era acolo. Doar cîteva frunze își continuau nevinovatul joc.

Astăzi am întîlnit iarăși privirile acelea ale unor ochi albaștri, cu luciri tainice și jucăușe. Privirea aceea mă cerceta curioasă, cu nuanțe împrumutate din stricliile bătrînului. Pe bancă era o fetiță: nepoata, bătrînului.

Obișnuindu-mă cu ochii fetei, cu prezența ei, poate voi uita că pînă nu demult, pe aceeași bancă, la umbra castanului, străjuia un bătrîn cu ochii albaștri, bătrînul cu priviri blinde, care cerceta strada, în tovărășia amintirilor sale. De undeva, din stradă, mă obsedează privirile curioase ale unor ochi albaștri.

PAVEL ILICA-COSTEA,
Clasa a XI-a, Liceul din Sintana

Căprița și oița

Basm

— Moșule, mai spune-mi povestea
— Care poveste?
— Cum, nu știi matală? Las' c-o știi, da' nu mi-o spui. Știi matală, povestea cu căprița și oița.

— Al D-apoi bate-o norocul, că spusu-ți-am povestea asta și ieri.

— Atunci spune-mi alta. Te rog moșule, începe.

— A fost odată, o casă cu brîul și acoperișul roșu. Casa era albă, albă. În ea trăiau un moș, o babă și-o nepoată. Pe nepoată o cheama Măriuca.

— Nu, moșule. Pe mine mă cheamă Măriuca.

— Pe nepoată o cheama Nora. În fiecare dimineață moșu pune-n traista din cuiul din tindă, o ceapă, o piinișoară și-un caș. Apoi le scula pe babă și nepoată. Dar vezi, nepoata era cam somnoroasă și moșu, trebuia s-o tragă nițeluș de urechi. Odată sculate, baba apucă de coarne căprița, iar Nora-și căuta oița. Înainte de-a pleca la pădure, moșul, ca un moș ce se afla, n-a uitat să adauge cîteva cuvinte, știindu-le meteahna.

— Să aveți grijă de căpriță și oiță.

Baba și nepoata s-au uitat mirate :

Ce? nu știa moșul cît erau ele de pricepute? Cum să le piardă?

Soarele răsărise de cîteva ceasuri. Au pornit spre pădure, trecînd podul din spatele casei.

Afară era o căldură!... Baba și nepoata s-au hotărît să se afunde mai adînc în codru. Baba a tras capra, Nora oaia și s-au tot dus în codrul des. Ajungînd într-un luminiș cu umbră desă, nepoata i-a spus babei :

— Haide să tragem un pui de somn, băbuță. Ne-a cam sculat de dimineață moșul.

Uitînd de cele două, de căpriță și oiță, le-neșele păstorice s-au culcat. Soarele s-a urcat

tot mai sus pe cer și ridea de lenevia păstoritelor. Căldura se întetise. Oița cu limba uscată de sete i-a spus căpriței :

— Ce zici, surată! Mi-e o sete... Haide să căutăm apă. Au căutat și tot căutînd s-au rătăcit în codru. Calea spre casă n-o cunoșteau.

Ia să vedem ce făceau păstoricele. Ar mai fi dormit mult și bine, de nu-i venea foame fetei. Cînd s-a trezit, nu mică i-a fost spaima, văzînd că animalele, ia-le de unde nu-s. A trezit-o pe babă și înspăimîntate, s-au pus amîndouă să le caute. Soarele se pregătea să apună și zimbea batjocoritor, că pasă-mi-te știa unde erau ascunse căprița și oița.

Văzînd că soarele a apus, baba și Nora au pornit. Nora-și ștergea ochii, ce începeau să se umezească, iar baba parcă încetinea pasul gîndindu-se ce le aștepta acasă. În cele din urmă, au ajuns. Moșul cel înțelept stătea pe prispă și-și fuma luleaua. Deodată, s-a încruntat.

— Unde-i oița? Unde-i căprița?

În zadar au căutat să se apere. Moșul, și pe bună dreptate, le-a spus cu minie :

— Acasă nu mai aveți ce căuta!

Au plecat înapoi spre pădure. Copacii păreau niște uriași cu mii de capete.

— Căprița babei, căpriță!

— Oița mea, unde ești?

Se văicăreau. În zadar. Obosite de atîta trudă, s-au așezat lîngă un copac, cu gîndul să adoarmă, dar somnul nici gînd să le lipească genele.

— În zdar căutați ! — se auzi un glas.

— Nu le veți găsi, pînă cînd soarele n-o să vă spună unde sînt ascunse. Era o căprioară.

— Bine căprioară, dar cum să-l înduplecăm noi pe soare?

— Spunîndu-i că nu veți mai fi leneșe niciodată.

A doua zi, baba și Nora, îndată ce-au văzut soarele ivindu-se pe cer, au început să se roage :

— Îndură-te de noi, bunule soare. Nu vom mai lenevi niciodată!

— Soarele s-a îndurat și prin o rază le-a arătat drumul. Căprița și oița pășteau într-un luminis.

— Oița mea!

— Căprița babei!

Bucuroase nevoie mare, baba și nepoata s-au îndreptat spre casă. Moșul s-a bucurat și el văzîndu-le, că vezi bine, îi era și dumnealui dor de babă, nepoată, căpriță și oiță. De atunci, și oamenii și păstorilele noastre n-au mai lenevit niciodată.

VIORICA VULPE,
clasa a X-a

Așteptare

În după-amiaza aceea Sinziana era foarte bine dispusă și lucra de zor la un macrame început demult. Cu atîta pasiune și răbdare nu lucrase poate niciodată la macrameul ce-l ținea în mînă.

În jurul ei totul era curat și așezat la locul său. Afară întunericul serilor de iarnă se așternu abia simțit. Sinziana însă observa absolut tot ce se petrece în cameră, în bucătărie, afară în curte, ba și din stradă auzea gălăgia copiilor care se jucau cu zăpadă. Din cînd în cînd, la început mai rar apoi din ce în ce mai des, arunca cîte o privire la ceasul cel mare din perete.

Ceasul mergea bine. Cam același sistem îl aplica atunci cînd arunca priviri în spre oglinda din spatele ei — la început mai rar apoi, din ce în ce mai des.

Minutele trecură repede, ceasul mergea bine, doar și postul de radio anunțase ora și ea constata că ceasul mergea perfect. Și totuși

ceva s-a întîmplat, ceva ce o neliniștea, ceva ce încă nu putea știe ce este.

Se mai uită odată la ceas, dar cînd își coborî pleoapele din nou la lucrul din mînă, le ridică brusc odată cu tresărirea neașteptată. Se întepase cu acul adînc în deget și acum singele roșu făcu un punct pe pînza albă, strălucitoare. Aprinse becul și își strînse cu putere degetul pentru ca să-și oprească singele care curgea mereu. Accidentul acesta era însă tare neînsemnat față de neliniștea ce punea stăpînire pe ea, așa cum întunericul nopții cobora ușor peste oraș.

Timpul limitat trecuse deja și vocea mamei o făcu să tresară din nou la fel de neplăcut ca atunci cînd s-a înțepat la deget.

— Lasă, fata mea, nu te necăji cș nu mai vine. Dacă n-a venit pînă acum nu mai vine.

Cuvintele fură pentru ea o înțepătură, de data asta în inimă, atît de usturătoare că numai un cuvînt de-ar mai fi adăugat, lacri-

mile ar fi țîșnit cu durere din ochii ei negri umbriți de genele lungi frumos arcuite în sus.

— Poate totuși mai vine spuse Sinziana, cu vocea neliniștită, dar care se pretindea a fi calmă. Mai privi odată cadranul ceasului pe care în acele momente îl ura de moarte și tocmai atunci

— Auzi, mamă, bate cineva? oare... Dar în vremea asta Sinziana puse iute mîna pe cheie și porni spre porțiță.

Se întoarse însă curînd cu și mai multă deznădejde în suflet. Își mai aduse aminte de cîntecul de azi dimineață pe care cîntăreața de la radio îl cîntase parcă anume ca să-i dovedească ei că are dreptate. Ca prin vis își amintea și acum de glasul acela care, pe un ton plîngăreț, că : „Nu vru neica, nu vine”.

Se scutură înfiorată cînd își dădu seama că și atunci, deși în ciudată, încercase aceeași neliniște ca și acum. De cînd revenise în odaie stătea pe scaun fără să mai lucreze nimic. Deodată se îndreptă spre etajeră, desprinse o carte cu un conținut captivant și încercă să citească. Se ostenea să depună toată pasiunea, să citească, să fie cît se poate de calmă... dar parcă era un făcut.

Literele se amestecau unele cu altele în umezeala ochilor ei frumoși, buzele ei strînse mai scăpau cîte un oftăt ușor. Cu o încetineală voită așează cartea pe masă, fără să fi reușit să citească și să înțeleagă nici măcar primul rînd.

Privi din nou la ceas nu văzu cît arată, privi din nou pe geam fără să vadă însă cît de întuneric este afară. Gîndurile neliniștii puse-

ră stăpînire pe toată ființa ei și parcă nici fizicul ei, nu mai acceptă să conceapă existența pe scaunul de lîngă sobă, fără gîndurile ei, oricare ar fi ele, dar care erau mult prea departe de el.

Fără să-și dea seama se mută pe alt scaun, de data aceasta lîngă masă. Privirea îi rămase pierdută în gol, în întunericul nopții de afară, în bezna aceea de dincolo de perdea cu trandafirii mari. Neliniștea din ochii ei se transformă într-o expresie de uimire de-a dreptul în fața beznei de afară, pierdută în gînduri la fel de negre ca noaptea.

„Poate.. i s-o fi întîmplat ceva, ceva rău sigur, sau poate, de ce tocmai rău, poate ceva bine... o fi venit cineva la ei acasă pe care nu-l poate părăsi, sau poate o fi plecat undeva și s-a întors tîrziu, sau poate... nu, asta nu se poate să fie obosit, nu, nu accept. Cineva care iubește n-are timp să obosească. Sau lui nu-i e dor oare de mine? Dacă nu-i e dor înseamnă că nu mă iubește!? Oare?! Dar el a spus... O fi văzut poate una mai fermecătoare.... — și aici gîndurile o pornesc înapoi

Vorbele de alinare ale mamei pe care altă dată le asculta cu atîta dragoste, acum parcă nici nu le mai auzea.

Se dezbracă cu mișcări mecanice, se culcă, țîtînd cu privirile plafonul alb, ascultîndu-și gîndurile ce se desfășurau, rupîndu-se într-un loc, pentru ca să se îndoie în alt loc... pînă cînd somnul alungă neliniștea cu totul în seara aceea.

GHERGHINA RUPÎȚA, cl. a XI-a seral
cl. a X-a D. (secția maghiară)

Nem megoldás

Elmult egy napom,
nem sajnálom.
Nem bánom,
meg nem állítom,
fussom.
Még megvan a zene,
mit magammal hoztam.
Szombat este
céltalan.
Rosszkor született
nyíló rózsá,
nem érdekel.
Nyíló rózsá
beledoblak a napba,
füstölj világ.
Nyíló rózsá
ritmusba temetem,
elfelejttem.

Szabó Péter
X.D. (secția maghiară)

Cu bunicul în pădure...

Un bătrinel nici prea înalt, nici prea scund, cu fața veselă, alteori luminată de un suris melancolic. Cu mîna tremurîndă își potrivea din cînd în cînd ochelarii din dorința de a verifica parcă prezența lor. De sub sticlele lor străbătea o privire limpede, caldă care ne spunea parcă de fiecare dată o taină a sufletului său. Deși încă mici, noi știam citi tot ce acele blînde raze ale privirii purtau scris în ele.

— Mîine plecăm la pădure. Dacă veți fi cuminți am să vă arăt o poiană plină cu ghiocei, ne spune într-una din zile bătrinelul. Toată seara, pînă să putem închide ochii ne-am închipuit cu teamă și bucurie drumul pe care-l vom face a doua zi. Cu teamă, pentru că cea mai mică greșală putea să ne spulbere visul. Eram plini de bucurie, pentru că era pentru prima oară cînd îndrăzneam să pătrundem în tainele codrului din apropiere.

Nu cîntaseră încă cocoșii, cînd de teamă să nu ne trezim prea tîrziu, am sărit din pat. Lumina zilei începuse să se strecoare pe ferastră în odaia noastră. Soarele păstra încă secretul razelor sale. Cerul era însă senin și toate prevesteau o zi fără surprize. În sfîrșit puturăm da semne de viață. Pașii legănați ai celui de care depindeau toate speranțele noastre se auzeau în sfîrșit. Pregătirile nu durară mult timp. Cuminți ca niciodată îndeplineam tot ce ni se cerea. Gîndurile noastre zburau încă departe și imaginau trunchiuri rizînde de copaci, brațe rămuroase ce se întindeau spre noi gata să ne cuprindă așa cum văzusem în cărțile de povești care de atîtea ori ne-au fost citite. Cu toate acestea, groaza era înăbușită de o mare curiozitate.

Nici nu ne-am dat seama cînd am ajuns la marginea pădurii. Probabil că între timp o voce cunoscută ne tot povestea cîte ceva dar noi nu auzeam. Sufletul se făcuse ghem, ochii se lărgiră ca și cum ar fi vrut să pătrundă dintr-o privire taina pe care primul rînd de copaci ne-o ascundeau încă. Două mîini mici își dovediră cu prisosință forța încleștîndu-se pe nesimțite de mîna călăuzei căreia îi cerea parcă să-i ocrotească.

Pașii continuau să înainteze. Pe nesimțite am depășit primul rînd de copaci, apoi al doilea și al treilea. O cărare bătătorită ne-o a-

mintea pe cea care ducea spre căsuța noastră, liniștindu-ne. Încetul cu încetul am îndrăznit să privim în jurul nostru. Căutam brațe de care să ne ferim, căutam rînjete și priviri pe care să le ocolim. Spre surprinderea noastră fiecare copac semăna aproape cu cel de care în spatele casei stătea atîrnat leagănul nostru. Am început să prindem curaj și ploaia de întrebări începu să curgă. Răspunsurile nu mai pridideau. Fiecare privire era o impresie nouă, o întrebare nouă. Și la fiecare trebuia să primim răspunsul potrivit. Un cor de ciripituri felurite ne însoțea încă de la intrare în pădure. Nu le-am auzit însă decît în clipa în care speriată o pasăre minunată colorată a țîșnit dintre ramuri. Bucuria începe să ia locul spaimei. Retrăim ca adevărate personaje de basm poveștile cunoscute.

Dar minunile nu sînt rezervate numai basmelor. Pe neașteptate la picioarele noastre s-a așternut un covor alb strălucitor. Zăpada părăsise de mult ulițele orașelului. Se retrăsese parcă în acest colț din lume. Ca un pitic vrăjitor călăuza noastră s-a aplecat pe neobservate și a revenit cu brațele întinse spre noi. În fiecare mîină îi strălucea parcă un mănunchi de fulgi de zăpadă. I-am luat și spre surprinderea noastră nu ni s-au topit în mîină.

— Sînt primii ghiocei, a precizat el cu vocea și cu privirile. Eram profund impresionat în fața acestei minuni a naturii. Delicat, ca boarea de primăvară, cu petalele albe ca fulgul de nea, el își tremură căpșorul ca un clopoțel fermecat.

Drumul spre casă a fost ca o coborîre din lumea poveștilor. În mîină cu vestitorii primăverii, în suflet cu un buchet de minunate trăiri, ne întoarcem spre casă. Pentru prima dată am povestit noi un basm, un basm real, ai cărui eroi eram noi și bunicul.

Ni-l amintim și astăzi cu mare emoție. Mîinile sale tremurînde care ne-au ocrotit nu mai sînt. În zadar le întindem pe ale noastre. Atingem doar imaginea celor care au fost cîndva mîinile bunicului nostru.

ELENA TOMASKO,
clasa a VII-a

Căutări

Alerg...

Tremurător zefir în șoaptele-adierilor
și stropi de rouă cristalini
pe fragede tulpini de pădăii
mă-ntimpină.
Și eu te caut!

Zbor...

Tainice clipiri de stele
și raze reci
și filșiri ascunse
mă-nșioară.
Și eu te caut!

Aștept...

Acorduri lungi, în armonii suave,
bobi plumburii prelinși pe frunze lucii
în ochiuri de izvoare
mă-ngină.
Și eu te caut!

Tu,

tu mă privești,
ori poate mă aștepti?
De ce, de ce nu pot
să te găsesc?

MICHAEL IOVIN
Clasa a XI-a

Bufonul regelui

Cînd a rămas orfan de tot
 Și-n chinuri se zbătea,
 Regele l-a adus
 Și ca bufon l-a pus
 La curtea sa:
 Cînd a rămas orfan de tot.

Regele, ce mai ridea!
 Și-ntreaga curte haz făcea
 De un copil ce-și cîștiga
 Cu mare greu mîncarea sa.
 Și, regele, ce mai ridea!

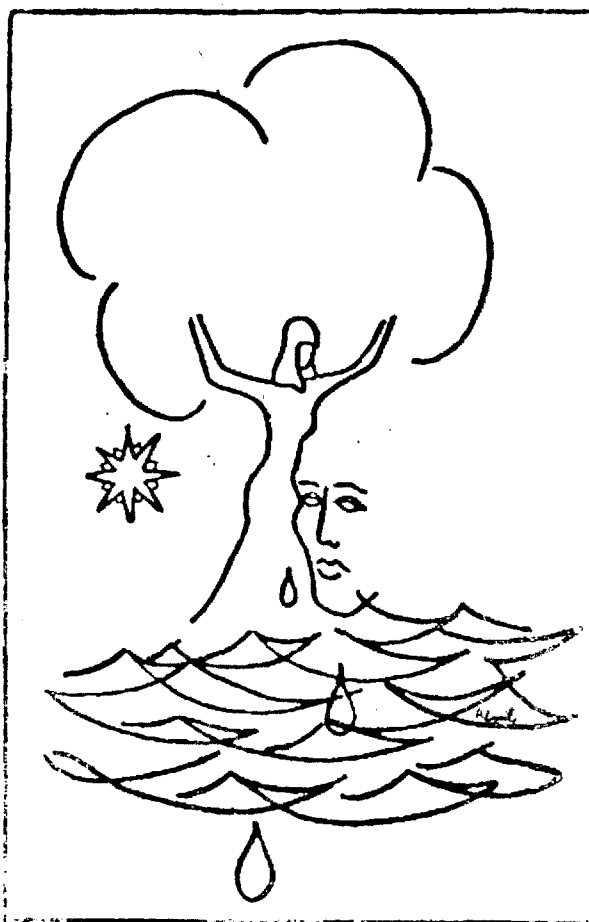
GEORGETA PRECUP,
 Clasa a VII-a C

Zeița infinitului

Zeiță a infinitului,
 Pură
 Ca albastrul cerului
 Oglindit în apele pămîntului,
 Blîndă
 Ca strălucirea Lunii
 În noaptea fardată cu stele;
 Zeiță a infinitului,
 Distantă
 Ca steaua polară
 Ce călăuzește corăbierii
 Spre țarm, spre iubitele lor;

Zeiță a infinitului,
 Te văd de aproape,
 Ca printr-o lunetă fantastică;
 Eu sînt în genunchi, în fața ta,
 Iar tu, zeiță a infinitului,
 Rizi cu glasul cristalin și nevinovat
 Al pîraielor de munte
 Ce curg spre infinit,
 Al ciocîrliei ce vers
 Să se-nalțe-n infinit
 Și-mi ești așa de aproape,
 Zeiță a infinitului...

VIOREL CAP
 Clasa a XII-a

Alex. Anghel, cl. a IX-a B

Ezüstös tollazattal

Mihai Eminescu

Ezüstös tollazattal

Csillog egy kis galambocská,
 Fejét szárnya alá huzva
 Egy életét átaludva.
 Csend ül a végtelen tájon
 Csillag világítja az eget.
 E néma éjben, a jolyó
 Zug, s rombolja a köveket.

Traducere de
 Szabó Péter
 X.D. (secția maghiară)

Drumuri, drumuri, drumuri...

5.VIII.1967

O excursie. Bucurie. Voi vedea atâtea lucruri frumoase! La școală, în ajunul plecării, tov. profesor:

— Dacă nu veți fi ascultători, nici să nu plecați!

— Să deschideți ochii, urechile și aparatele de fotografiat!

N-am putut dormi toată noaptea. Cite chinuri și cite sfaturi!

— Să fiți cuminiți!

În sfârșit, la șase dimineața m-am văzut pe scaunul de autocar. Am răsuflat ușurată, când am văzut și ultima casă a satului dispărind după pădurice.

Primul popas, la Felix: un lac, cu nuferi albi și roz, sub un cer albastru al unui început de august. Din lac, din mijlocul apelor albastre, pe cine puteam aștepta, decît pe zîna cu părul bălai, care să ne ducă în palatu-i de cleștar. N-a venit zîna, ci tov. profesor, care desigur că e zmeul cel rău:

— De ce un urcați în mașină? Vreți să rămîneți aici? Vă las! Sau, vă trimit înapoi!

Vai! s-a speriat zîna, care s-a întors înapoi, în împărăția apelor și a nuferilor.

„De ce-am plecat de lingă voi,

De ce-am plecat de-acasă?”

Ușor de ghicit. Sintem pe meleagurile lui Octavian Goga. Aici, unde brazii răspîndesc miresme tari, se înalță casa memorială. Urci niște trepte ce parcă nu se mai termină și care te duc în cer. Sus de tot e mormîntul marelui Goga. Am văzut și pe soția scriitorului! Ce mindri sintem!

6.VIII.1967

Clujul! Orașul studentesc. L-am vizitat ziua. Spre ora patru am putut intra în celebra „Grădină botanică”. O vizită în lumea plantelor. De la intrare ne-au întîmpinat trandafirii. Roșii, albi, galbeni, trandafirii, — florile din „Legenda trandafirului”. A fost o dată, ca nici o dată, un grădinar. Și grădinarul avea trei fete. Una mai frumoasă ca cealaltă. Și ele iubeau florile. Dar o ploale amarnică le-a distrus grădina. Împăratul țării tocmai ceruse trei flori, cele mai frumoase, pentru un ospăț. Grădinarul i-a dat împăratului cele mai frumoase flori, trei flori, trandafirii, unul galben, unul alb, unul roșu. Erau cele trei fete, prefăcute în trandafiri. În seara acelei zile, la masa împăratului, toată curtea s-a mirat de frumusețea lor. Frumoasă legendă! După trandafiri, am văzut plante din toată lumea. Am călătorit în Japonia, Mexic, Africa. O călătorie în lumea gingașelor și necuvîntătoarelor fiice ale naturii.

Seara, am urcat la cetățuie. Clujul părea un balaur cu mii de capete și de ochi. Un balaur învins de mina omului, care se poate urca pe spinarea-i uriașă, privindu-i măreția.

Am ajuns, moartă de obosită, la dormitor. După atîtea lucruri minunate, ce pot oare să-mi doresc decît.

Vise plăcute!

VIORICA VULPE
clasa a X-a

Expediție la castelul soarelui

E noapte. Pe bolta neagră și nesfârșită — norii.

Liniste. Glasul goanei a tăcut de mult și, în vilele mici, dintre brazi, pionerii au ajuns în țara viselor.

Sergiu, un băiat înalt, cu părul blond, cu ochii mari, de culoarea cerului senin, și-a lăsat pleoapele să cadă sub pulberea somnului.

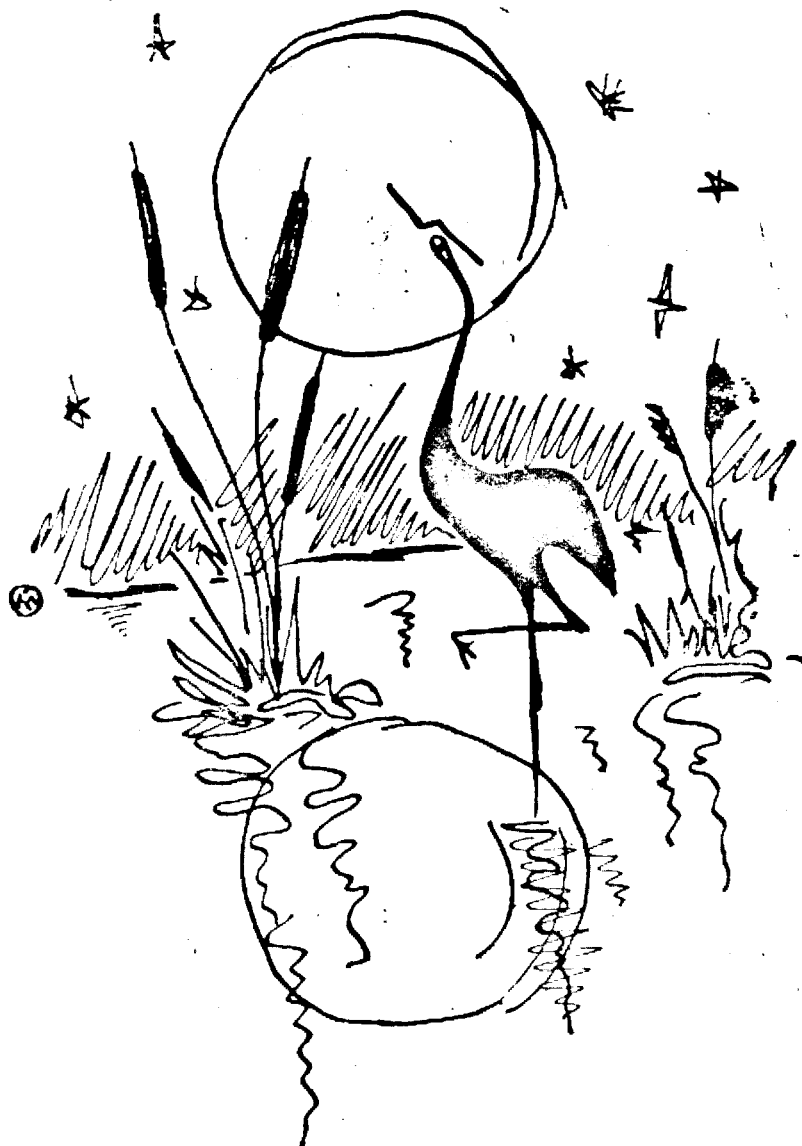
Lângă el e Valentin. Au plecat împreună într-o expediție, dar una deosebită, la Castelul Soarelui.

După un drum lung, băieții au ajuns lângă zidurile palatului. O rază de soare le-a deschis poarta cea mare și după ce au urcat câteva scări de marmoră, au ajuns într-o sală mare, în mijlocul căreia, pe un jilț de aur străluccea zeul Soare. Sergiu l-a rugat pe stăpînul cerului să alunge ploaia pe alte meleaguri și el să strălucească iar. Soarele spuse că le va împlini rugămintea, iar cei doi băieți se întoarseră pe același drum spre tabără.

Trecuseră ore după ore. Ploaia a încetat să-și mai scuture miile de lacrimi, stratul de nori s-a rupt, dînd voie lunii să-și reverse lumina printre brazi. Pe bolta neagră licăresc mii de luminițe, pe care zîna nopții, îmbrăcată în vâlul de mătăasă, le-a aprins. Luna a venit la întîlnire cu luceafărul, iar acum, așezați în Carul Mare au plecat să se plîmbe printre sămînțele de mărgean. Brazilii își potrivesc umbra care doarme pe iarba încă udă.

A sunat o trompetă, deșteptarea, și Sergiu s-a trezit din somn, supărat că a fost despărțit de visul inundat de soare. Zărînd soarele printre brazi a sărit din pat bucuros că stăpînul cerului și-a ținut făgăduința. Sergiu pleacă vesel la adunarea pentru înviorare. Îi va povesti și lui Valentin visul, și vor porni iar la drum, spre palatul soarelui, spre a-i mulțumi.

IOAN OPRÎȚA
clasa a IX-a

Traduceri din literatura universală

Lupul și mielul

Fabulă, după La Fontaine

TRIPU ADRIANA

Oricind un uriaș zdrobește pe p^{re}ic,
Iar peștele cel mare înghite pe cel mic.
Un mielule, odată, umblind tot în no roaie,
S-a murdărit și-atunci s-a dus să facă baie
În riul ce pe-aproape de casa lui trecea
Și apa cristalină prin albie-și purta.

Pe cînd cu-a lui lăbuță urechile-și spăla,
 Departe-n susul apei un lup pe cap se la.
 Însă, în clipa-n care a observat pe miel
 În graba cea mai mare a alergat la el:

— „De ce îmi tulburi apa? De ce mi-o murdărești
 Răspunede-mi secătură, neobrazat ce ești!”
 Iar bietul pui de oaie, de spaimă îngrozit,
 Și tremurînd ca varga, s-a dezvinovățit:

— „O, sire, o-mpărate, venii să spun supus
 Că dumneavoastră-n apă ați fost cu mult mai sus.
 Ori apa, cum se știe, își sapă a ei cale
 Curgînd întotdeauna din deal, din sus la vale,
 Iar lupul, ofensat, călcat pe bătătură.
 Zbieră ca un nebun: „Infamă crea tură,
 Mă minți fără rușine. Și eu mai știu pe urmă
 Că m-ai bîrfit de față cu o întreagă turmă!
 Da, da! Acum un an! Exact! Anul trecut,
 Cînd te aflai, băiete, cu turma la păscut.”

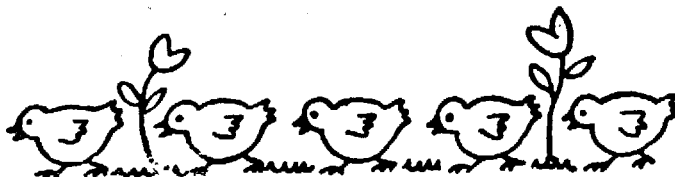
— „Să fac așa ceva, o, sire, n-am putut
 Fiîndcă pe atunci nici nu eram născut.
 Poftim aceste acte, vedeți, sînt ștam pilate.
 E concludent: eu am trei luni și jumătate.”

— „Termină, secătură!” urlă ca scos din minți
 Cumătrul Lup; „Și-apoi ai tăi părinți
 Acum o săptămîină, ei, cu ciobanul lor,
 Ne-au păruit la stîină de am crezut că mor.
 Și-n plus au asmuțit spre mine pe dulăi.
 Vreo patru ciini puternici, colțoși și foarte răi,
 Că mi-au rupt toată blana pe burtă și pe spate.
 Privește-aceste răni, nici azi nu-s vindecate.”

— „Eu n-am părinți, mă iartă, de-o lună sînt orfan,
 Și-o haită-nfometată mîncat-au pe cioban.
 Sînt singurel pe lume, sînt fără ajutor.”

Cumătrul Lup răcnește: „Să taci, că te omor!”
 De spus întreaga frază... da, nici n-a terminat,
 Că fiara hămesită pe miel l-a înhățat.

Tradus de FLORIN DIDILESCU
 clasa a XII a

AD REPUBLICAM

Horatiu

O! navă! Valuri furioase te tirisc în larg
Și tu ce faci? Oprește-te! Te luptă să rămii în port.
Oare nu vezi că vîslele-ți lipsesc, că bietul tău catarg
E-aproape rupt și pieptul tău slăbește sub valuri ce se sparg?

Ți-e pînza sfișiată și nu mai crezi în care-i chemi.
Minată de primejdii, originea ta sfîntă am uitat-o.
Zadarnic! În van mai ai în lume o fală și un nume.
Cîrmactul tău se teme de marea cea cu spume.

O nava mea iubită, te-ntoarce c-ai să ajungi curînd
Ce n-ai fost niciodată, o jucărie-n valuri și în vînt.
Mă arde îngrijorarea! Nu te lăsa tîrită de vîltoare.
Evită Cycladele! Și fugi de apele lor strălucitoare!

Traducere de FLORIN DIDILESCU
Clasa a XII-a

SONETUL XVIII

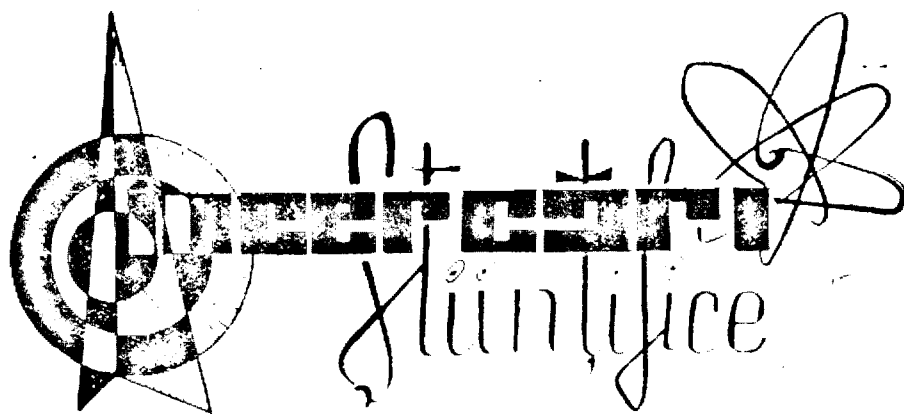
William Shakespeare

Să te pun cumva alături de o zi strălucitoare?
Nu! mai candidă rămii decît vara trecătoare:
Vinturi spulberă, adesea, floarea cu boboci de mai;
Nici răstimpul verii calde nu răspunde la „mai stai!“;

Uneori e prea fierbinte raza astrului din cer,
Iar de multe ori lumina-i vag se-mprăstie-n mister;
Orișice splendoare-odată cade și ea în declin,
Ne-nterupt cursul naturii schimbă tot ce e divin!

Frumusețea ta sublimă, însă,-n veci va dăinui:
Nu-și va pierde strălucirea, nici nu se va ofili,
Și cu aripa-i umbroasă, moartea chiar nu te atinge,
Cînd în formele eterne crește-vei, nu te va stinge;
Căci, atîta timp cît omul mai respiră și privește,
Acest imn va birui și viață-ți dăruiește.

Clasa a XI-a C
Traducere de RADU OPRÎȚA

Probleme de matematică

Sume calculate prin descompunerea termenilor

Dacă T_k e o funcție definită în mulțimea numerelor naturale, numim „sigma T_k ” $\{k\} = \{1, 2, \dots, n\}$ suma tuturor valorilor termenului general T_k când k ia toate valorile de la 1 la n . (În cadrul acestui articol nu pot apela la scrierea condensată a acestor sume). Astfel de sume pot fi calculate prin inducție, derivare, integrare, folosind numere complexe sau noțiuni de analiză combinatorie. (Unele sume pot fi calculate prin mai multe metode, altele nu se pot calcula în formă generală).

O sumă se poate calcula prin descompunerea termenilor dacă există funcțiile F, R astfel ca:

$$T_k = A_0 F(k) + A_1 F(k-1) + \dots + A_p F(k-p) + B Q(k) \quad (1)$$

cu condiția $A_0 + A_1 + A_2 + \dots + A_p = 0$, A_i, B fiind coeficienți iar suma a cărui termen general e $Q(k)$ se știe calcula. Problema mai dificilă e găsirea funcției F (dacă există)

Pentru a sugera tehnica de calcul dau câteva exemple.

$$1. S_n = \frac{1}{\sin 2^0 x} + \frac{1}{\sin 2^1 x} + \dots + \frac{1}{\sin 2^{n-1} x}. \quad \left(x \neq \frac{r \cdot 180^\circ}{2^n}\right)$$

$$\text{termenul general } T_k = \frac{1}{\sin 2^k x} = \frac{\sin 2^{k-1} x}{\sin 2^{k-1} x \sin 2^k x} = \frac{\sin (2^k x - 2^{k-1} x)}{\sin 2^{k-1} x \sin 2^k x} = \operatorname{ctg} 2^{k-1} x - \operatorname{ctg} 2^k x.$$

$$\text{Deci } S_n = \operatorname{ctg} 2^0 x - \operatorname{ctg} 2^1 x + \operatorname{ctg} 2^1 x - \operatorname{ctg} 2^2 x + \operatorname{ctg} 2^2 x - \operatorname{ctg} 2^3 x + \dots + \operatorname{ctg} 2^{n-1} x - \operatorname{ctg} 2^n x = \operatorname{ctg} x - \operatorname{ctg} 2^n x$$

(Problema a fost propusă în 1966 la O. I. M. Sofia).

$$2. S_n = \frac{\cos x}{\sin 3^0 x} + \frac{\cos 3^1 x}{\sin 3^1 x} + \dots + \frac{\cos 3^{n-1} x}{\sin 3^{n-1} x} \quad \left(x \neq \frac{r \cdot 180^\circ}{3^n}\right)$$

$$T_k = \frac{\cos 3^{k-1} x}{\sin 3^k x} = \frac{2 \sin 3^{k-1} x \cos 3^{k-1} x}{2 \sin 3^{k-1} x \sin 3^k x} = \frac{1}{2} \cdot \frac{\sin 2 \cdot 3^{k-1} x}{\sin 3^{k-1} x \sin 3^k x} = \frac{1}{2} \cdot \frac{\sin (3^k x - 3^{k-1} x)}{\sin 3^{k-1} x \sin 3^k x} = \frac{1}{2} (\operatorname{ctg} 3^{k-1} x - \operatorname{ctg} 3^k x).$$

$$\text{Deci } S_n = \frac{1}{2} [\operatorname{ctg} 3^0 x - \operatorname{ctg} 3^1 x + \operatorname{ctg} 3^1 x - \operatorname{ctg} 3^2 x + \operatorname{ctg} 3^2 x - \operatorname{ctg} 3^3 x + \dots + \operatorname{ctg} 3^{n-1} x - \operatorname{ctg} 3^n x] = \frac{1}{2} (\operatorname{ctg} x - \operatorname{ctg} 3^n x). \quad (\text{generalizarea problemei 8914 din G. M. — B})$$

$$3, S_n = x + 2x^2 + 3x^3 + \dots + nx^n \quad (x \neq 1)$$

$$T_k = kx^k = \frac{k(x-1)x^k}{x-1} = \frac{kx^{k+1} - kx^k}{x-1} = \frac{(k+1)x^{k+1} - kx^k}{x-1} - \frac{x^{k+1}}{x-1}$$

în acest caz $F_{(k)} = \frac{(k+1)x^{k+1}}{x-1}$; $Q^{(k)} = \frac{x^{k+1}}{x-1}$; $A_0 = 1$; $A_1 = -1$; $B = -1$

(vezi formula (1)).

$$\begin{aligned} S_n &= x + 2x^2 + \dots + nx^n = \frac{2x^2 - x}{x-1} + \frac{3x^3 - 2x^2}{x-1} + \dots + \frac{(n+1)x^{n+1} - nx^n}{x-1} - \\ &- \frac{1}{x-1} (x^2 + x^3 + \dots + x^{n+1}) = \frac{1}{x-1} \left[2x^2 - x + 3x^3 - 2x^2 + \dots + (n+1)x^{n+1} - nx^n \right] \\ &- \frac{x^2}{x-1} (1 + x + \dots + x^{n-1}) = \frac{-x + (n+1)x^{n+1}}{x-1} - \frac{x^2}{x-1} \cdot \frac{x^n - 1}{x-1} = \frac{n x^{n+2} - (n+1)x^{n+1} + x}{(x-1)^2} \end{aligned}$$

(Relație cunoscută)

$$4 \quad S_n = 1!(1+1) + 2!(1+4) + \dots + n!(1+n^2)$$

$$T_k = k!(1+k^2) = [(k+1)k - (k-1)]k! = k(k+1)! - (k-1)k!$$

$$S_n = 1 \cdot 2! - 0 \cdot 1! + 2 \cdot 3! - 1 \cdot 2! + \dots + n(n+1)! - (n-1)n! = 0 + n(n+1)!$$

Dintr-un exercițiu din revista „Matematika”, Sofia).

$$5. \text{ Voi calcula } S_{2m} = S_2 + S_3 + \dots + S_m$$

$$\text{unde } S_n = \frac{-5}{3!} + \frac{-6}{4!} + \frac{3}{5!} + \frac{28}{6!} + \dots + \frac{n^3 - 4n^2 + 3}{(n+1)!} \quad n \text{ fiind mai mic ca } m$$

Pentru început calculez S_n , a cărui termen general $T_k = \frac{k^3 - 4k^2 + 3}{(k+1)!}$ trebuie pus sub forma (1).

Numitorul termenului general sugerează să luăm $F_{(s)} = \frac{1}{(s+1)!}$. Considerînd $B=0$, voi determina coeficienții A_i ($i = 0, 1, \dots, p$).

Deoarece numărătorul membrului stîng al identității (1) e în cazul nostru de gradul 3, pentru ca după aducerea la numitor comun în membrul drept să obținem o expresie de același grad se ia $p = 3$. Deci;

$$T_k = \frac{k^3 - 4k^2 + 3}{(k+1)!} = \frac{A_0}{(k+1)!} + \frac{A_1}{k!} + \frac{A_2}{(k-1)!} + \frac{A_3}{(k-2)!}. \text{ Prin identificarea coeficienților}$$

termenilor asemenea după aducerea la numitor comun se obține $A_3 = 1$; $A_2 = -4$; $A_1 = 5$; $A_0 = -2$ a căror sumă este zero).

Insumez scriind fiecare termen pe o linie:

$$S_n = \frac{1}{0!} - \frac{4}{1!} + \frac{5}{2!} - \frac{2}{3!}$$
$$\quad \frac{1}{1!} - \frac{4}{2!} + \frac{5}{3!} - \frac{2}{4!}$$
$$\quad \quad \frac{1}{2!} - \frac{4}{3!} + \frac{5}{4!} - \frac{2}{5!}$$
$$\quad \quad \quad \frac{1}{3!} - \frac{4}{4!} + \frac{5}{5!} - \frac{2}{6!}$$
$$\quad \quad \quad \quad \frac{1}{4!} - \frac{4}{5!} + \frac{5}{6!} - \frac{2}{7!}$$
$$\quad \dots\dots\dots$$
$$\quad \quad \quad \frac{1}{(n-6)!} - \frac{4}{(n-5)!} + \frac{5}{(n-4)!} - \frac{2}{(n-3)!}$$
$$\quad \quad \quad \quad \frac{1}{(n-5)!} - \frac{4}{(n-4)!} + \frac{5}{(n-3)!} - \frac{2}{(n-2)!}$$
$$\quad \quad \quad \quad \quad \frac{1}{(n-4)!} - \frac{4}{(n-3)!} + \frac{5}{(n-2)!} - \frac{2}{(n-1)!}$$
$$\quad \quad \quad \quad \quad \quad \frac{1}{(n-3)!} - \frac{4}{(n-2)!} + \frac{5}{(n-1)!} - \frac{2}{n!}$$
$$\quad \quad \quad \quad \quad \quad \quad \frac{1}{(n-2)!} - \frac{4}{(n-1)!} + \frac{5}{n!} - \frac{2}{(n+1)!}$$

$$S_n = \frac{1}{0!} - \frac{3}{1!} + \frac{2}{2!} + 0 + \dots \qquad \qquad \qquad + 0 - \frac{1}{(n-1)!} + \frac{3}{n!} - \frac{2}{(n+1)!}$$

deci $S_n = -1 - \frac{1}{(n-1)!} + \frac{3}{n!} - \frac{2}{(n+1)!}$. Analog se calculează S_{2m} a cărei termen general S_n e descompus după formula (1) ($-1 + 3 - 2 = 0$).

Se obține $S_{2m} = (m-1) \left[\frac{1}{(m+1)!} - 1 \right]$.

O soluție riguroasă s-ar fi putut da folosind simbolul „sigma”. (În cadrul articolului de față n-a fost posibil).

6. $S_n = \arctg \frac{1}{3} + \arctg \frac{2}{9} + \arctg \frac{4}{33} + \dots + \arctg \frac{2^n}{1+2^{2n+1}}$

$$T_k = \operatorname{arctg} \frac{2^k}{1 + 2^{2k+1}}, \quad \operatorname{tg} T_k = \frac{2^k}{1 + 2^{2k+1}} = \frac{2^{k+1} - 2^k}{1 + 2^k \cdot 2^{k+1}} = \frac{\operatorname{tg} \operatorname{arctg} 2^{k+1} - \operatorname{tg} \operatorname{arctg} 2^k}{1 + \operatorname{tg} \operatorname{arctg} 2^{k+1} \operatorname{tg} \operatorname{arctg} 2^k} =$$

$$= \operatorname{tg} (\operatorname{arctg} 2^{k+1} - \operatorname{arctg} 2^k).$$

Deci $T_k = \operatorname{arctg} 2^{k+1} - \operatorname{arctg} 2^k$

$$S_n = \operatorname{arctg} 2 - \operatorname{arctg} 1 + \operatorname{arctg} 4 - \operatorname{arctg} 2 + \dots + \operatorname{arctg} 2^{n+1} - \operatorname{arctg} 2^n = \operatorname{arctg} 2^{n+1} - \operatorname{arctg} 1$$

Propun cititorului să arate că $S_n = \arctg \frac{2^{n+1} - 1}{2^{n+1} + 1}$ și să calculeze S_n când n tinde spre infinit.

Bibliografie; Gazeta matematică (B)

N. MIHĂILEANU : Complimente de algebră elementară.

BOŞCAIU VOICU
cl. a XII-a

(23) Fie funcțiile:

$$f(x) = \arcsin \frac{1-x}{1+x}$$

$$g(x) = \ln(x^2 + 2x + 1)$$

$$h(x) = \operatorname{arctg} \frac{x^2 + \sqrt{2}x + 2}{(x+1)^2}$$

Să se determine „a” astfel ca funcția

$$F(x) = \frac{g'(x)}{\sqrt{2}} + f'(x) + ah''(x)$$

să fie o constantă.

24

$$a_n = \frac{3^{3n}}{5^{2n}} \cdot \frac{\cos \frac{(4-3^n)\pi}{3^{2n+1}} - \cos \frac{(4+3^n)\pi}{3^{2n+1}}}{\cos \frac{17\pi}{5^{n+2}} - \cos \frac{33\pi}{5^{n+2}}}$$

Calculați limita lui a_n când n tinde spre infinit.

EMILIAN VALEA

(25) Să se arată că;

$$\sum_{k=0}^n C_n^k \cos \frac{k\pi}{4} = \left(2 \cos \frac{\pi}{8}\right)^n \cos \frac{n\pi}{8}$$

(26) Să se calculeze prima derivată și apoi valoarea derivatei a II-a în punctul $x=0$ dacă

$$a_k = kb_k = 2^k \text{ a funcției } J = F_{(1)} F_{(2)} \dots F_{(n)} \text{ unde } F_{(k)} = \left[a_k + (m+k)x \right]^{kb_k} \quad (b_k \in \mathbb{Z})$$

MIRCEA ITU
clasa XII-a B

Probleme de fizică

9. — Se aruncă o minge din punctul A cu viteza $v_0 = 10 \text{ m/s}$ sub un unghi $= 45^\circ$ față de orizontală. Mingea lovește un obstacol aflat în mișcare uniform accelerată. Obstacolul pleacă fără viteză inițială în momentul aruncării mingii dintr-un punct B aflat la 7 m de punctul A. Să se afle:

a) Între ce valori trebuie să fie cuprinsă accelerația obstacolului pentru ca ciocnirea să aibă loc — la urcarea mingii;
— la coborîrea mingii.

b) La ce înălțime lovește mingea punctele dacă obstacolul este așezat la 6 m de punctul A. Se ia $g = 10 \text{ m/s}^2$ și se neglijează rezistența aerului.

10. — Un mobil parcurge succesiv 3 segmente de drum egale, cu o accelerație constantă. Să se găsească accelerația mobilului și viteza inițială v_0 , dacă primul segment este parcurs de mobil în t_1 s al doilea în t_2 s și al treilea în t_3 s.

11. — Într-un plan P se află sarcinile pozitive $q_1 = q_2$ (fixe) și sarcina q (mobilă). Sarcinile q_1 și q_2 se află în două puncte A și B, iar sarcina q se găsește pe mediatoarea segmentului AB într-un punct care se vede din A sub unghiul

x . Se cere: a) Să se calculeze lucrul mecanic efectuat de forțele columbiene la deplasarea sarcinii q de-a lungul mediatoarei segmentului AB = a (se discută cazul).

b) Pentru ce valoare a unghiului x forța care acționează asupra sarcinii q este maximă.

PĂTRU IONEL clasa a XII-a B

13. — Un motor termic cu gaz are un randament industrial de 10%. El consumă pe oră 10 cm^3 de gaz format din 60% metan și 40% hidrogen. Combustia completă a metanului degajată 214 K.cal/oml iar a hidrogenului 69 kcal/mol. Motorul antrenează un volant al cărui moment de inerție este acela pe care îl are o roată cu raza de 1 m și de 100 kg. pentru care masa se va considera uniform repartizată. După 5 minute de funcționare motorul împreună cu volantul se cuplează la o mașină unealtă care absoarbe o putere de 9 K W. Se cere să se afle: 1. Care este cantitatea de căl-

dură degajată pe oră? 2. Care este în mod teoretic volumul de aer utilizat pentru arderea a 10 m^3 de metan și hidrogen?

3. Care este puterea motorului.

4. Care va fi în ture pe minut viteza volantului după 5 minute de la funcționare.

5. Care este în ture pe minut viteza volantului după încă 5 minute de la cuplare.

Se va presupune frecarea neglijabilă, puterea motorului constantă, gazele în condiții normale de temperatură și presiune.

CUCUIU SILVIU clasa a X-a B

14. — Un mobil pleacă din repaus cu accelerația $a=2\text{m/s}^2$. După 8 secunde pleacă un alt mobil care se mișcă practic uniform din momentul plecării. Ce viteză are al doilea mobil, dacă el întâlnește pe primul o singură dată.

15. — Fie două pendule având masele 1 m și 2 m de aceeași lungime prinse în același

punct; unul în echilibru, iar celălalt având amplitudinea unghiulară 60° . Dacă ciocnirea lor e considerată perfect neelastică și fără pierderi de energie, să se determine amplitudinea unghiulară a sistemului după ciocnire.

PETRE CIORAU clasa a XII-a A

Probleme de chimie

16. — Un amestec format din metan și etan ocupă un volum de 20 l la temperatura de 27°C și presiunea de 5 atm. Gazul este supus unei arderi complete.

a) Care este compoziția amestecului dacă pentru ardere se folosesc 1255 L aer.

b) Ce volum de acetilenă s-ar putea obține prin biroliza metanului cu un randament de 80%.

c) Volumul hidrocarburii ($\rho=0,9 \text{ g/cm}^3$) ce se obține prin polimerizarea acetilenei de mai sus.

d) O hidrocarbură saturată, prin ce metodă și în ce cantitate s-ar putea obține din etan.

e) Dacă etanul ar fi supus procesului de oxidare, ce substanțe s-ar obține?

CORNELIA BORA clasa a XII-a B

Mozaic

Ce este radioamatorismul?

O întrebare la care prea puțini elevi ai liceului nostru ar putea răspunde. Istoria radioamatorismului începe cu descoperirea fenomenelor ce stau la baza radiotehnicii. Ea este legată de numele americanului Samuel Morse, germanului Heinrich Hertz care a produs pentru prima dată undele radio, al inginerului Guglielmo Marconi al englezului A. Fleming care în 1905 realizează „dioda” america-

nului Lee Forest care a descoperit „trioda” și a altor mulți care au adus perfecționări continue radiotehnicii. În comparație cu alte științe, de la instalarea primului post de radio-difuziune în 1915 din America, și până astăzi radiotehnica a parcurs un drum destul de scurt, mai ales că ea are un rol deosebit în dezvoltarea tuturor celorlalte ramuri ale științei și tehnicii.

Un mijloc important prin care tinerii își pot dezvolta cunoștințele elementare de radioelectronică este practicarea radioamatorismului. Activitatea de radioamator este o activitate de studii experimentale, cercetări, în domeniul electronicii și radiocomunicațiilor desfășurate individual sau colectiv: cluburi, cercuri, începînd de la inițiere pînă la construcții complicate de emițătoare, receptoare, antene, de dispozitive electronice, de telecomandă etc., de multe ori acestea fiind de concepție proprie. Această activitate se desfășoară pe bază de autorizații eliberate de organele ministerului Transportului și Telecomunicațiilor.

S-au stabilit prin convenții internaționale anumite lungimi de undă în domeniul undelor scurte și ultrascurte unde radioamatorii își pot experimenta aparatura, stabilesc legături unii cu alții comunicîndu-și observațiile lor în privința aparaturii folosite, a propagării undelor, consultîndu-se totodată în problemele tehnice legate de activitatea lor.

Radioamatorii care se preocupă de unele undele scurte se împart în două categorii: emițători și receptori. Radioamatorul emițător posedă un aparat de emisie și unul de recepție, intrînd în legătură cu alți radioamatori în benzile speciale alocate. Radioamatorul receptor are numai un aparat de recepție cu care recepționează emisiunile radioamatorilor emițători.

Pentru realizarea emisiunilor, radioamatorii se folosesc de mijloacele de comunicație radiotelefonice și radiotelegrafice. Pentru a deveni un bun aparator al stației sale radioamatorul trebuie să-și însușească temeinic recepția și manipularea Morse, iar pentru realizarea legăturilor cu alți radioamatori de pe întreg globul pămîntesc ei se folosesc de un cod numit codul Q, cu valabilitate mondială.

Lucrul în telefonie cere cunoașterea uneia sau mai multor limbi străine (limbi cunoscute de ambii corespondenți într-o legătură bilaterală) ca: engleza, franceza. Fiecare stație de emisie-recepție are un indicativ de apel compus din litere și stabilit în baza unor reguli internaționale. Una sau două litere la începutul indicativului constituie prefixul de naționalitate (Ex. YO—România) (X)—S.U.A., YV—Venezuela F—Franța etc.) După prefixul de naționalitate urmează o cifră care indică districtul radioamatoricesc din țara respectivă. Un indicativ complet arată așa YO2 10 AM este indicativul stației colective din Arad. Indicativele stațiilor de recepție conțin numai prefixul de naționalitate, urmat de un număr de ordine (Ex. Yoi-1069).

După ce între 2 radioamatori-receptori s-a stabilit o legătură bilaterală aceștia își trimit unul altuia confirmări scrise care constituie dovezi ale legăturii stabilite. Radioamatorul receptor trimite radioamatorilor emițători confirmări scrise asupra condițiilor de recepție iar el primește de la aceștia confirmările că legătura auzită a avut într-adevăr loc. Aceste confirmări sînt niște cărți poștale speciale și se numesc OSL-uri ele constituind cele mai frumoase cărți de vizită ale radioamatorilor fiind un act care le servește la justificarea activității și pentru obținerea diverselor diplome. Trimiterea QSL-lui este o datorie de onoare, el fiind un prilej de popularizare a realizărilor și frumuseților patriei respective dar mai ales un semn al prieteniei care leagă radioamatori de pretutindeni.

Aparent izolat de lumea extterioară, radioamatorul în fața aparatelor sale intră totodată pe calea eterului în legătura cu sute și mii de alți radioamatori de pretutindeni contribuind fiecare la dezvoltarea ideii și prieteniei între popoare. Prin radiamatorism tinerii își fundamentează mult mai temeinic cunoștințele care au pătruns în viață, își satisfac o necesitate de a aprofunda mai bine unele fenomene fizice avînd posibilitatea de a aprofunda anumite cunoștințe dobîndite în școală și de a-și descoperi anumite aptitudini.

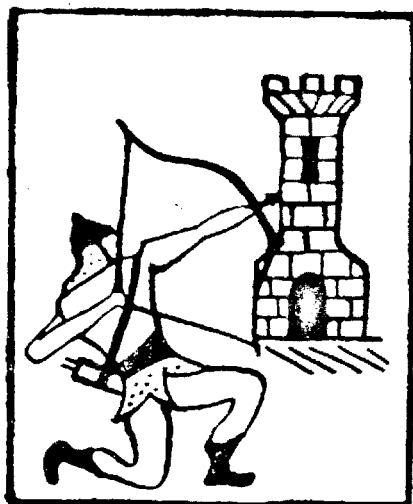
Dar radioamatorismul mai are și un alt aspect: pretutindeni radioamatorii aduc un aport prețios în salvarea de vieți omenești și bunuri materiale atunci cînd li se solicită sprijinul.

Toate acestea ne întrezăresc odată mai mult convingerea că în epoca noastră radioamatorismul trebuie să-și găsească un loc tot mai larg la educarea tinerei generații, radioelectronica fiind o componentă a progresului tehnic. Cunoscutul profesor universitar Edmond Nicolau scrie într-o publicație „ne gîndim ca în cadrul liceelor mergînd pe linia politehnizării, să se introducă ore practice de radiotehnică”. Cineva spunea că radioamatorismul este o școală a voinței, a răbdării, a cunoașterii multilateralității. Iată de ce considerăm necesară o cit mi largă propagandă pentru această minunată indeletnicire — radioamatorismul!

ROMULUS CHEVEREȘAN (YO2-10018)

Clasa a XII-a A

Corsarii blonzi și... lumea nouă

În 1492, cînd temerarul Columb descoperea aproape din întîmplare un nou continent, se credea că pămîntul Americii fusese călcat pentru prima oară de europeni. Se credea, dar...

„Pe vasele lor prelungi, scutul atinge scutul, iar în cel dintîi dintre ele un om în picioare lîngă catarg cu cămașa de mătase și cască aurită își flutură în vînt pletele lungi și bălaie. În mină îi strălucește o lance încrustată cu aur...”.

În acest fel îi descrie pe vikingi o cronică vremurilor, pe acești urmași ai vechilor populații din Scandinavia. La început se ocupau cu creșterea vitelor, agricultura, vînatul și pescuitul. Mai tirziu, părăsesc pescuitul în favoarea comerțului, care adeseori se îmbina cu jaful și în cele din urmă principala lor îndelnicire devine pirateria.

Minați de pofta pentru jaf și de neînpăcata lor dușmănie față de irlandezi, îi împing pe aceștia tot mai spre apus, reușind să ocupe și să colonizeze Islanda și Groenlanda. Dar pămîntul Groenlandei era destul de aspru și neprimitor. De aceea, în vikingi s-a trezit dorința de a pleca în căutarea unor pămînturi mai bogate.

Primul dintre ei care s-a încumetat a plecat într-o expediție spre Apus, a fost Leif, fiul lui Erik cel Roșu, colonizatorul Groenlandei. Și-a ales tovarăși vrednici de un drum atît de primejdios și greu și în jurul anului 1000 a pornit la drum. După zile de plutire ajunseră la un țărm pietros și pustiu. L-au denumit Helluland (Tara de piatră). Navigînd mai spre sud, descoperiră ținuturi mai blînde, cu păduri mari și întunecoase. Acestui ținut i-a dat denumirea de Markland (Tara pădurilor). Plu-

tind alte două zile, au întîlnit un țărm cu iarbă verde și deasă, tăiată de cursul unui rîu lat ce se vărsa în ocean.

Aici coboară pe uscat și ridică corturi, hotărînd să ierneze acolo. Printr-o întîmplare norocoasă găsesc viță-de-vie și snopi de grîu sălbatec. Denumesc această țară Vinland, adică Tara vinului. În anul următor se întoarseră în Groenland și povestiră tuturor ce țară bogată au descoperit.

La îndemnul spuselor lui Leif, un alt temerar, pe nume Torffin, în anul 1003, porni spre Lumea Nouă cu trei corăbii și 160 de oameni. În Vinland ajunse doar cu două corăbii una reîntorcîndu-se din drum. Debarcă și construiește case de lemn, dar după o ședere de trei ani, în urma unui conflict amuzant cu băștinașii acelor locuri, ceruseră lui Torffin să-i aducă înapoi în Groenlanda.

Iată care fusese acel conflict. Vikingii trăiau în relații prietenești cu băștinașii locurilor, pînă într-o zi, cînd o întîmplare neînsemnă pusese capăt acestor relații. Într-o seară, băștinașii se adunară într-o poiană și încinseră o petrecere zgomotoasă. La auzul acestor larme, ieși la iveală un bou al lui Torffin ce păștea prin apropiere, și scoase un muget prelung. Băștinașii rămaseră înmărmuriți de spaimă, mai apoi luară la goană, crezînd că e un duh rău adus de vikingi.

Vikingii făcuseră haz de întîmplare, dar din acea seară băștinașii nu se mai arătară. Într-o noapte însă, înconjurară casele vikingilor și tăbăriră asupra lor. Vikingii se apărău cu vitejie, dar avură și ei cîțiva morți. Ca urmare a celor întîmplate, își mutară casele mai la nord, spre a se apăra de dușmănia băștinașilor. Dar, după rîspîndirea zvonului că unul dintre ei fusese răpit și ucis în chip misterios, pe semne de un duh al acelor locuri, nu mai vrură să stea nici o clipă în acele ținuturi și de aceea Torffin fu nevoit să se întoarcă.

Vestea reîntoarcerii lui Torffin stîrni multă jale și dezamăgire în multe cămine, care sperau că odată vor fi chemate și ele în noua colonie. Încă un singur urmaș al lui Erik încercă să atingă Vinlandul, dar încercarea i-a fost zadarnică. Nimic nu se știe despre soarta lui, căci îl înghițiră negurile depărtărilor.

În era marilor descoperiri geografice, alți europeni vor căuta un drum mai scurt spre India, minăți pe același drum pe care mersese și Leif și bătrîna Europă va crede că a descoperit o „Lume Nouă”.

CRÎȘAN EUGEN
clasa a X-a A

Umor scoțian

1. Nevasta unui fermier scoțian s-a dus vineri la țirg, ca de obicei, să-și vîndă untul și ouăle.

— Cît dați azi pe o duzină de ouă? I-a-n-trebat pe băcan.

— Șase pence! a venit răspunsul, scurt.

— Șase pence? păi e foarte prost prețăluit.

— Da, (dar) noi, băcanii, am avut ieri o conferință și am hotărît să nu dăm mai mult de șase pence pentru ouă.

Femeia a clătinat din cap cu tristețe, n-a avut încotro.

Vinerea următoare a venit din nou la băcan.

— Ouăle tale sînt foarte mici, săptămîna asta, — i-a spus băcanul.

— Da, dar găinile noastre au avut ieri o conferință și au hotărît că pentru un preț așa de mic, șase pence,—nu merită să încerce oste-neala de a face ouă mai mari.

2. Cele mai hazlii glume pe socoteala scoțienilor sînt cele pe care și le scornesc ei înșiși. Ascultați una dintre ele:

Un gentleman scoțian își petrecea vacanța la Viena. Orașul era frumos și ghidul său de asemenea o foarte frumoasă și tinăra doamnă vieneză. „Voi păstra cele mai frumoase amintiri despre ea”, se gîdea el.

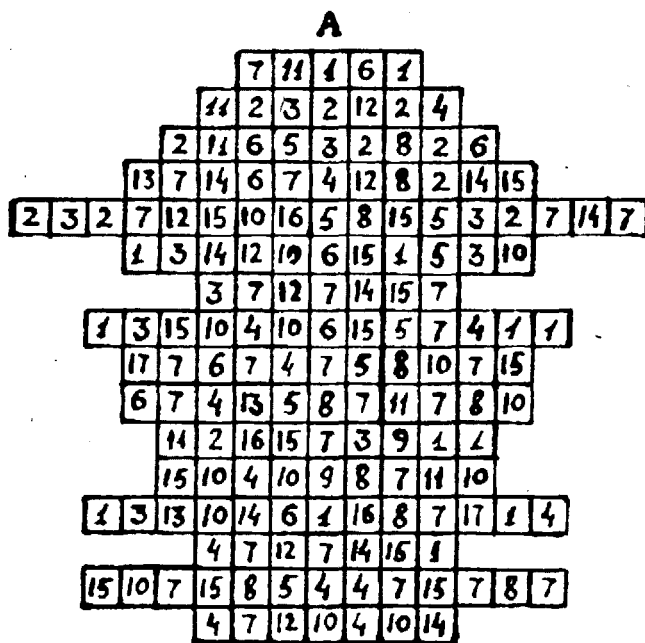
Înainte de a-și termina vacanța, pentru a-i mulțumi pentru amabilitate, s-a gîndit că ar fi bine să-i facă un cadou. Voia desigur ca darul său să-i facă plăcere și de aceea a în-trebat-o ce i-ar plăcea mai mult.

— Știți foarte bine, a răspuns ea, că nouă femeilor ne place să arătăm bine, să purtăm lucruri frumoase, la gît, la urechi, sau pe de-gete.

În dimineața următoare, gentlemanul scoțian a apărut cu un dar: un colier de dia-mante? o brățară de aur? Nu: o bucată de săpun.

Traducere din engleză
de VOICHIȚA BOȘCAIU

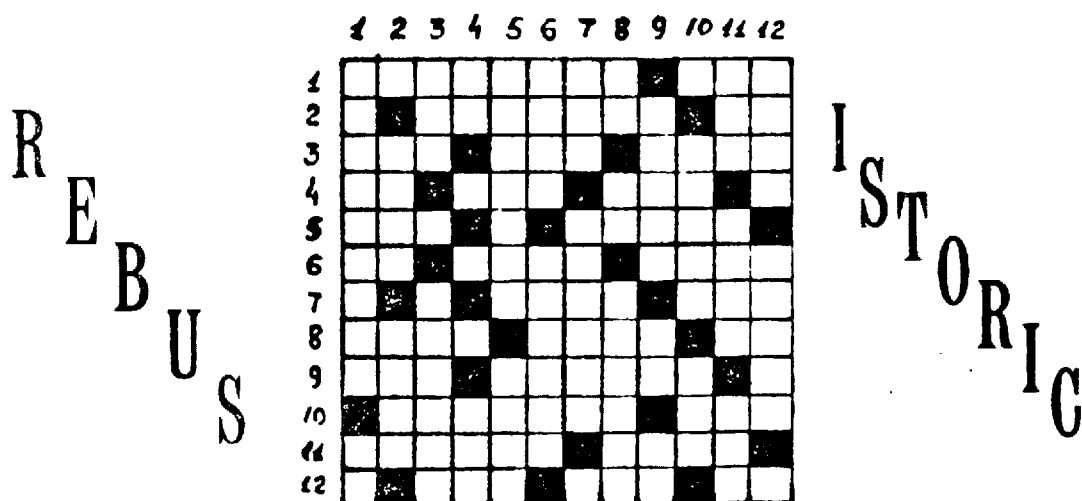
ARITMOGRIF

B

Înlocuind cifrele prin litere, pe verticala A—B veți obține numele unui mare scriitor român, iar pe orizontală titlurile cîtorva din operele sale.

TOADER EMILIA, cl. a XI-a B.

ORIZONTAL :

1). Tatăl lui Hanibal — Zeu din mitologia popoarelor nordice. 2). Talisman (pl.) — Moft! 3). Trimis — Asemănător cu vaccinul — Scriitor de cancelarie domnească (copist). 4). Odgon! — Haraci — Sclav. 5). Aviația britanică (presc.) — Locuitori ai profetului Mohamed (sg.). 6). Oraș în Mesopotamia antică — Locul înfringerii lui Hanibal — Pictor român. 7). Inedit! — Tirol! 8). Prieten — Vercingetorix! — Ida! 9). Ștreang — Se găsește la plante (pl.). 10). Participanți la lupta pentru hegemonie în Grecia (hot.) — Prăjit. 11). Provincie franceză anexată Germaniei, după războiul franco-prusac. — Zeii protectori ai casei la romani. 12). Hagi-Tudosel — Semnal de ajutor — Mac!

VERTICAL :

1). General pun de sub comanda lui Hanibal — Lac! 2). Folosit de nobili la vânătoare — Podiș în Brazilia. 3). Tărm — Sunet scris. 4). Imn! — Guvernator în provinciile turcești însemnate. 5). Locuitori antici ai Portugaliei (sg.) — Nobili poloni. 6). Biserica (nehot.) — Sprijinitor al cenaclurilor literare din timpul lui Augustus. 7). Văzduh — Elev al școlii de ofițeri (pl.). 8). Artel — Zeul Soarelui în Egiptul antic — Conducătorul răscoalei izbucnite în Bulgaria, între anii 1277—1280. 9). Cei adorați — Pronume personal — Cel mai bun. 10). Păsările sfinte ale Egiptului antic — Ceară! 11). Roma! — A se păzi — Altă denumire dată Romei. 12). Se folosește la construcții — Colosul din...

DICTIONAR : RAF;

CRIȘAN EUGEN, cl. a X-a A.

CHEMARE

Una din sracinile învățămîntului este cunoașterea, prețuirea și păstrarea tezaurului cultural, făurit de popor de-a lungul vremurilor. În vederea realizării acestei sarcini, ne-am propus întemeierea unui muzeu al culturii românești și al școlii noastre.

În acest sens facem un apel călduros la elevii, părinții, absolvenții și toți prietenii învățămîntului românesc să ne dea colaborarea lor, să doneze ori să împrumute școlii :

a) caiete de școlari, teze, manuale școlare, — lucrări diverse care pot oglindi anii de școală,

b) fotografii care oglindesc activitatea școlară, figuri de absolvenți care fac cinste culturii noastre și figuri de profesori care au format generații de cărturari,

c) obiecte de artă populară (pe lemn, în lemn, ceramică, pământ ars, pe sticlă etc.),

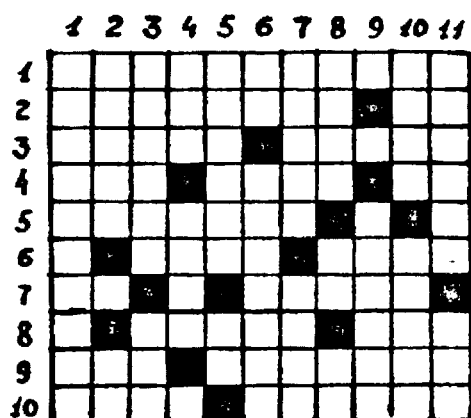
d) tipărituri și manuscrise — indiferent de alfabetul folosit (cirilic ori latin), adică ziare, reviste, cărți și almanahuri,

e) materiale privind viața și opera lui Ioan Slavici și Moise Nicoră.

Socotim că astfel bunuri spirituale și materiale vor fi salvate de la dispariție, risipire, înstrăinare, — și vor deveni pentru generațiile viitoare exemple de patriotism și material concret de cunoaștere a valorilor.

Sperăm că gîndul nostru va găsi un ajutor atît în conținut cit și în sugestii.

Direcțiunea liceului

CURAJ

ORIZONTAL :

1. Te-apără de furiosul Zeus.
2. Vine rostogol la vale (pl.)
Produs de animale.
3. Nomad.
Stricat
4. Curelușă de meșină.
La unele noduri
Re-și-mi-la-rel
5. Nu-i nimic de capul ei.
6. Cu rîuri de lapte.
Albă ca varul.
7. Ce minunat!
Ieșite la iveală
8. Dă loc la dispute.
Hohot în Carpați.
9. Cu livezi de meri.
Li s-au pus cruce.
10. E rudă cu broasca.
Scoși din pepeni (sing.)

VERTICAL :

1. Execută coroane.
 2. Dă cu greutate.
Un avocat în miniatură.
 3. Buni de aruncat.
Cei de colo.
 4. Bun de speriat copiii.
Fifi înaripatul.
 5. Holdă la Abrud (pl.)
Se află și ea în treabă!
 6. Scoase de la turnătoriei
A se privi pe sine.
 7. A scoate apă.
Luptă-n arenă.
 8. Ori, ori!
La plăcinte înainte, la război înapoi!
La infinit!
 9. O mică putere.
 10. Mare în Arabia.
A semănat, oare?!
 11. Sub ordine!
Act sportiv.
- de TRAIAN SAVINESCU, cl. a XII-a A.

—...iar dacă rămîne în dungă, toți trei învățăm!

Știați că...

— cei mai vechi ochelari de soare au fost confecționați cu aproximativ 3.300 de ani în urmă. Au fost găsiți în mormintul lui Tutankamon. Ramele lor sînt din bronz, iar sticlele de culoare cafenie.

★

— cel mai vechi roman din lume — „Poveștea lui Ghendzi” — a fost scris de japoneza Mursaki Sikibu, în secolul al X-lea.

— balena albastră din familia Mitacocetelor poate ajunge o înălțime de 35 de metri, o greutate de 120 tone și... 8000 de litri de sînge?

★

— în mările tropicale trăiește un pește numit și „pește lipitoare”? Pe numele său științific *Echeneis naucrates*, acest pește e folosit la... pescuit? Datorită unui organ ventuză plasat în regiunea cefei *Echeneis* se fixează de peștii pe care-i înțilnește transformîndu-se într-un veritabil cîrlig natural.

★

— expresia „plînge cu lacrimi de crocodil” nu e atribuită crocodililor doar pentru a-i acuza de fățarnicie față de victimele lor, ci pentru că prin lacrimi aceștia elimină surplusul de sare din organism?

★

— ochiul omenesc este tot atît de ager în timpul nopții ca și cel al cucuvelei? Astfel omul poate observa flacăra unui chibrit de la 1 km? Cu toate acestea, vederea în timpul nopții a omului e depășită de peste 4 ori de cea a pisicii.

★

— cheia de yale, marcazul și modra de apă cu făcae sînt socotite ca aparținînd unor inventatori români?

RUSANDA OCTAVIAN, cl. a XI-a C

Calendar școlar al revistei

— Clasa a X-a își continuă, prin cercul ei literar, activitatea din anul școlar trecut. Două direcții a luat în anul trecut activitatea: a) descifrări de texte tipărite cu alfabetul chirilic, și b) analize literare ale unor poezii: Lucian Blaga, Matei Sorescu, N. Labiș. În acest an școlar, activitatea s-a desfășurat de asemenea cu două direcții: a) extragerea de fișe din revista lui Eliade Rădulescu „Curier de ambe sexe”, b) referate.

— Eleva Vulpe Viorica, din clasa a X-a C, a reușit la un concurs inițiat de radiodifuziunea Timișoara cu schiță care va fi citită la radio și publicată. Succese și să ne dea pentru revista noastră basme cît mai reușite!

— Elevul Pavel Ilica-Costea de la liceul din Sintana ne-a trimis o schiță (Metempsihoza privirilor), dorind să devină colaborator „de nădejde” al revistei noastre și solicitînd un răspuns. I-l dăm: așteptăm să ne mai trimită din scrisul său.

— Pe lângă revistă a luat naștere un cehnaclu literar, condus de tov. prof. Pascu Ursu. Cu prilejul celor două ședințe s-a putut observa că unii poeți nu prea înțelegeau ce spuneau criticii, iar criticii nu prea înțelegeau cele scrise de poeți.

— Cîțva elevi au solicitat ca în paginile revistei să se oglindească aspecte ale vieții arădene, (spectacole, concerte, din bogățiile muzeului de la Palatul Cultural), — încît noi le așteptăm colaborarea...

— Revista Liceului Pedagogic, „Tribuna elevilor”, ne aduce frumoasele versuri ale elevei Ilica. Urările noastre: să facă cinste și revistelor fără profil școlar, spre înalte culmi.

— Colaboratorii și cititorii revistei sînt solicitați să aducă la „redacție” atît ce se consideră că este demn de publicat, cît și sugestiile pentru numerele viitoare.

CUPRINSUL

revistei LABOREMUS nr. 4

EVOCĂRI

Pag.

1. Proletariatul român și criza economică din anii 1929—1933
2. Marele arhitect Ion Mincu
Bufetul de la șosea (I. Mincu) (desen)
4. Ștefan Luchian
Anemone (desen)

Mugurel Curelariu
Alexandru Iașchievici
Alexandru Iașchievici
Constanța Boroneanț
Michael Iovin

INCERCĂRI CRITICE

5. Crez artistic în volumul „Cu faruri aprinse” de M. Beniuc
„Cu faruri aprinse” (desen)

Sonia Maderer
Michael Iovin

INCERCĂRI LITERARE

7. Partidu-i calea (versuri)
8. Pace (versuri)
Datoria de a zbura (versuri)
9. Gemantanul (poem)
Matempsihoza privirilor (schiță)
10. Căprița și oița (basm)
Baba (desen)
Fata (desen)
11. Așteptare (schiță)
12. Nem megoldas (versuri)
13. Cu bunicul în pădure (poem)
14. Căutări (versuri)
Căutări (desen)
15. Bufonul regelui (versuri)
Zeita infinitului (versuri)
Eminescu : Ezüstös tollazattal. (traducere)
16. Drumuri, drumuri, drumuri... (Însemnări de călătorie)
17. Expediție la castelul soarelui (poem)
Desen de

Georgeta Precup
Ioana Oprea
Gheorghe Tătaru
Călin Dan
Pavel Ilica-Costea
Viorica Vulpe
Cornelia Săcui
Cornelia Săcui
Gherghina Rujița
Szabo Péter
Helena Tomașko
Michael Iovin
Michael Iovin
Georgeta Precup
Viorel Cap
Szabo Péter
Viorica Vulpe
Ioana Oprea
Michael Iovin

TRADUCERI DIN LITERATURA UNIVERSALĂ

18. La Fontaine : Lupul și mielul (fabulă) Traducere de
Lupul și mielul (desen)
20. Horațiu : Ad republicam. Traducere de
Shakespeare : Sonetul XVIII. Traducere de

Florin Didilescu
Adriana Tripa
Florin Didilescu
Radu Oprea

INCERCĂRI ȘTIINȚIFICE

- 21-24. Probleme de matematică

{ Voicu Boșcaiu, Emilian Valea
{ Mircea Itu
{ Ionel Pătru, Cucuiu Silviu,
{ Petre Ciorău
Cornelia Bora

24. Probleme de fizică
25. Probleme de chimie

MOZAIC

25. Ce este radioamatorismul?
27. Corsarii blonzi și... lumea nouă
28. Umor scoțian
Aritmograful Toader Emilia
Calendarul școlar al revistei
29. Rebus istoric Eugen Crișan
Chemare
30. Humor : caricatură
Curaj (cuvinte încrucișate)
31. Știați că...
Calendarul școlar al revistei
32. Cuprinsul

Romulus Chevereșan
Eugen Crișan
Octavian Rusanda
Redacția
Octavian Rusanda
Traian Savinescu
Eugen Crișan
Voichița Boșcaiu

**Au rezolvat problemele din numerele
precedente :**

Problema academicianului T. Popovici :
Gh. Șimăndan (XI B), Valea Emilian (XI B),

Problema I 1—2 Chevereșan N. (XI A),
Dragomir Sorin (XI A), Ciorău P. (XI A), Pe-
trișor Ioan (XI A), Pîrvulescu C-tin (XI A).

Problema IV (8) Moisă Ioan (XI A), Petri-
sor Ioan (XI A), Ciorău Petru (XI A), Cheve-
reșan N. (XI A).

Problema II

Dragomir Sorin (XI A), Moisă Ioan (XI A),
Chevereșan N. (XI A), Ciorău Petru (XI A).

Probleme de fizică chimie :

Dragomir Sorin (XI A), Moisă Ioan (XI A),
Ciorău P. (XI A), Chevereșan N. (XI A).
